

Uchwała Nr

projekt

Rady Gminy Bliżyn

z dnia.....

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bliżyn na lata 2023 - 2030” .

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. 2023 r. poz. 40) oraz art. 17 ust. 1 pkt. 1 w związku z art. 16b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.) Rada Gminy Bliżyn uchwala, co następuje :

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bliżyn na lata 2023 - 2030”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bliżyn.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WÓJT
Martusz Walachnio

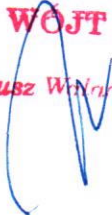
Uchwała pod względem prawnym
i redakcyjnym nie budzi zastrzeżeń
Karolina Chaja
Karolina Chaja
RADCA PRAWNY
KL-1465

UZASADNIENIE

Zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Kierując się przytoczonym zapisem Zespół ds. opracowania projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bliżyn na lata 2023-2030 powołany Zarządzeniem nr 0050.135.2022 Wójta Gminy Bliżyn z 28 października 2022 r. opracował dokument, który stanowi załącznik do powyższej uchwały. Projekt został poddany konsultacjom społecznym na podstawie Zarządzenia Nr 0050.12.2023 Wójta Gminy Bliżyn z dnia 17 stycznia 2023 r. W czasie konsultacji nie wpłynęły żadne uwagi do dokumentu.

Przyjęcie przez Radę Gminy Bliżyn „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bliżyn na lata 2023- 2030” służyć będzie wypracowaniu właściwych systemów wsparcia w wypadku pojawienia się problemów społecznych oraz przyczyni się do poprawy ogólnej sytuacji społecznej osób i rodzin z terenu gminy Bliżyn.

WOJT
Mariusz Wnuchnia

Załącznik do
Uchwały Nr
Rady Gminy Bliżyn
z dnia

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BLIŻYN NA LATA 2023-2030

Bliżyn luty 2023r.

I. UZASADNIENIE I CEL TWORZENIA STRATEGII	4
1.1. Zgodność z dokumentami strategicznymi	7
1.1.1. Zgodność ze strategiami europejskimi	7
1.1.2. Strategie i programy krajowe	7
1.1.3. Dokumenty regionalne	10
1.1.4. Dokumenty lokalne	11
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ I GOSPODARCZEJ	12
2.1. Charakterystyka gminy Bliżyn	12
2.1.1. Położenie	12
2.2. Sytuacja demograficzna	14
2.3. Zasoby mieszkaniowe	20
2.4. Struktura gruntów	20
2.4.1. Gleby	20
2.4.2. Lasy	21
2.4.3. Wody powierzchniowe	22
2.5. Infrastruktura techniczna gminy Bliżyn	23
2.5.1. System wodociągowy	23
2.5.2. Gospodarka ściekowa	24
2.5.3. Gospodarka odpadami	25
2.5.4. Układ komunikacyjny	26
2.6. Obiekty dziedzictwa kulturowego	27
2.7. Aktywność gospodarza	28
2.8. Warunki i jakość życia mieszkańców Gminy Bliżyn	30
2.8.1. Opieka zdrowotna	30
2.8.2. Oświata i wychowanie	33
2.8.3. Kultura	34
2.8.4. Administracja	34
2.8.5. Policja	35
2.8.6. Ochotnicze Straże Pożarne	35
III. PROBLEMY SPOŁECZNE GMINY BLIŻYN	36
3.1. System pomocy społecznej w gminie	36
3.1.1. Instytucje zajmujące się pomocą społeczną (z uwzględnieniem organizacji społecznych)	37
3.2. Podstawowe problemy społeczne	39
3.2.1. Ubóstwo	42
3.2.2. Bezrobocie	42
3.2.3. Niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba	48
3.2.4. Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z Zakładu Karnego	50
3.2.5. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	51
3.2.6. Uzależnienia	53
3.2.7. Przemoc w rodzinie	54
3.3. Inne formy pomocy i świadczenia	56
3.4. System opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi	61
3.5. Katalog zidentyfikowanych problemów społecznych w gminie Bliżyn	62
IV. KIERUNKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	67
4.1. Wizja	67
4.2. Cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działań	68
4.2.1. Cele strategiczne i sposoby ich osiągnięcia	68
4.3. Cele operacyjne oraz kierunki działań	70

V. WDRAŻANIE STRATEGII	82
5.1. System zarządzania realizacją strategii	82
5.2 Monitoring strategii	84
5.3. System oceny i aktualizacji strategii	84
Spis tabel	85
Spis wykresów	86
Spis rysunków	86
Spis rysunków	86

I. UZASADNIENIE I CEL TWORZENIA STRATEGII

Obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika bezpośrednio z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021r., poz. 2268 ze zm.). Art. 17 ust. 1 pkt 1 tejże ustawy jednoznacznie wskazuje, iż do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in.: „opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Ponadto art. 16b ust. 2 w/w ustawy wskazuje elementy, jakie powinna zawierać Strategia tj:

- diagnozę sytuacji społecznej,
- prognozę zmian w zakresie objętym strategią,
- cele strategiczne projektowanych zmian,
- kierunki niezbędnych działań,
- sposób realizacji Strategii oraz jej ramy finansowe,
- wskaźniki realizacji działań.

Jak zostało wspomniane powyżej, na treść i realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ma wpływ Ustawa o pomocy społecznej, ale także wiele innych aktów prawnych m.in:

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020, poz. 2050 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2021 r. poz. 690 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573 późn. zm.),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1327 z późn. zm.),

- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2021),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022r. poz. 447),
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2123,
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119),
- Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2354),
- Ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1105),
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2022 r. poz. 1264).

Celem Strategii Rozwiązania Problemów Społecznych na lata 2023-2030 jest zdiagnozowanie kwestii społecznej, wyznaczenie celów strategicznych, operacyjnych i działań, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować skutki negatywnych zjawisk występujących na terenie gminy Bliżyn. Dokument stanowi podstawę do realizacji działań rozwojowych w obszarze pomocy społecznej, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Podczas prac nad strategią zebrano dane statystyczne dotyczące sytuacji gminy Bliżyn. W oparciu o zgromadzone materiały przygotowano diagnozę stanu gminy w latach 2019 - 2021, obrazujący demografię, uwarunkowania gospodarcze, zakres świadczonej pomocy społecznej w gminie, zjawisko bezrobocia, uzależnień i walki z nimi, sytuację mieszkaniową, system edukacji i kultury.

Rozwiązywanie problemów stanowi jedno z najważniejszych zadań administracji publicznej wszystkich szczebli, a działania w obszarze polityki społecznej powinny być realizowane w ramach zintegrowanego systemu z udziałem organizacji i instytucji należących do różnych sektorów życia publicznego. Diagnoza potrzeb społeczności lokalnej oraz długofalowy plan działania jest niezbędnym warunkiem efektywnej realizacji polityki społecznej na terenie gminy Bliżyn.

Kolejne opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy to efekt procesu wyboru długofalowych celów i ustalanie programów do realizacji zadań. Jest to również opis procesu zarządzania oraz ukierunkowany proces społeczny, którego celem jest stworzenie warunków do integracji społecznej osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Władze samorządowe gminy Bliżyn dostrzegły konieczność sformułowania celów dla rozwiązywania problemów społecznych występujących na terenie gminy. Konieczność ta wynika z założenia, że stabilna i długofalowa realizacja opracowanych programów przyniesie dużo lepsze efekty, niż działania inwestycyjne, ale niespójne lub nie następujące po sobie w optymalnej kolejności.

Strategia jest szansą na stworzenie długofalowej wizji oraz koordynację i hierarchizację działań. Dokument pozwoli we właściwy sposób i w odpowiedniej kolejności rozwiązywać problemy, a także przewidywać niektóre z nich, zanim się pojawią. Strategia jest podstawą do tworzenia bardziej szczegółowych programów (kierunków) działania poprawiających jakość życia we wszystkich obszarach życia społecznego.

W Strategii uwzględniono zakres problematyki społecznej, który ma swoje źródło w regulacjach normatywnych. W przedstawionym dokumencie, planowaniem strategicznym objęto następujące dziedziny:

- wspieranie rodziny,
- wsparcie osób niepełnosprawnych,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa,
- zdrowie,
- profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień,
- wsparcie i integrację społeczną seniorów,
- promocję zatrudnienia, reintegrację zawodową i społeczną osób podlegających wykluczeniu społecznemu.

Obecnie okres obowiązywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ustalono na lata **2023 - 2030**, co daje siedem lat na realizację przyjętych działań. Ułatwi to formułowanie zadań gminy i będzie pomocne przy pozyskiwaniu funduszy z programów krajowych oraz strukturalnych Unii Europejskiej.

Prezentowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bliżyn na lata 2023- 2030 składa się z trzech zasadniczych części:

Część diagnostyczna: zawiera analizę sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie gminy wraz z rozpoznaniem negatywnych zjawisk występujących na jej terenie. Część ta została oparta na analizie źródeł zastanych, danych z instytucji oraz danych pozyskanych w wyniku diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych.

Część programowa: zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Zostały ujęte w formie celów strategicznych, celów operacyjnych oraz kierunków działań.

Część wdrożeniowa: obejmuje kwestie finansowe oraz instytucjonalne związane z realizacją założeń strategicznych, a także monitoring działań realizowanych w ramach Strategii.

1.1. Zgodność z dokumentami strategicznymi

Kierunki zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bliżyn są zgodne z kierunkami polityki społecznej ujętymi w dokumentach strategicznych Unii Europejskiej, Rzeczypospolitej Polskiej, Województwa Świętokrzyskiego i Gminy Bliżyn.

1.1.1. Zgodność ze strategiami europejskimi

Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju (*Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*)

Agenda została przyjęta przez 193 państwa członkowskie Organizacji Narodów Zjednoczonych podczas Zgromadzenia Ogólnego ONZ w Nowym Jorku we wrześniu 2015r. Dokument wskazuje 17 celów oraz powiązanych z nimi 169 zadań, które oddają trzy wymiary zrównoważonego rozwoju – gospodarczy, społeczny i środowiskowy.¹

1.1.2. Strategie i programy krajowe

W obszarze realizacji polityki społecznej w wymiarze krajowym podstawowymi dokumentami strategicznymi są:

¹<https://www.gov.pl/web/rozwoj/agenda-2030>

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności

Dokument określający główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju. Uwzględnia uwarunkowania wynikające ze zdarzeń i zmian w otoczeniu społecznym, politycznym i gospodarczym Polski w tym okresie. Opiera się również na diagnozie sytuacji wewnętrznej, przedstawionej w raporcie Polska 2030.

Głównym celem określonym w dokumencie jest poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce. Strategia wpisuje się w trzy obszary strategiczne, którym podporządkowane są cele strategiczne oraz kierunki interwencji:

Obszar Konkurencyjności i innowacyjności gospodarki: Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna: Cel 3 - Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki; Kapitał Ludzki: Cel 6 - Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfarestate”;

Obszar Równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski: Rozwój regionalny: Cel 8 - Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych;

Obszar Efektywności i sprawności państwa: Kapitał społeczny: Cel 11 – Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.)

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 roku, jest kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej.

Głównym celem Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

Oczekiwanym efektem realizacji Strategii w perspektywie długookresowej dla obywateli będzie wzrost ich dochodów oraz poprawa jakości życia, rozumiana jako stworzenie przyjaznych warunków bytowych, przede wszystkim dla rodzin:

- zapewnienie odpowiedniej jakości edukacji i szkoleń, podwyższających kwalifikacje i kompetencje obywateli,

- wzrost zatrudnienia i lepsze jakościowo miejsca pracy,
- poprawa dostępu do infrastruktury,
- zapewnienie odpowiedniej opieki medycznej, poprawiającej zdrowotność obywateli,
- satysfakcjonującego stanu środowiska,
- poczucia bezpieczeństwa.²

Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030

Dokument stanowi odpowiedź na wyzwania jakie stoją przed Polską, w zakresie lepszego wykorzystania potencjału ludzkiego i zapewnienia spójności społecznej. Do wyzwań tych należy uczynienie z Polski bardziej atrakcyjnego miejsca do życia, rozwijania wiedzy i podejmowania pracy a w konsekwencji lokowania inwestycji oraz tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy. Rozwój kapitału ludzkiego i spójności społecznej przyczynia się do pełniejszego wykorzystania zasobów pracy oraz wsparcia wzrostu konkurencyjności gospodarki.

Celem głównym strategii jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Strategia wyznacza cztery cele szczegółowe do realizacji, których osiągnięcie powinno przyczynić się do rozwiązania najważniejszych problemów, których doświadcza polska gospodarka i polskie społeczeństwo, tj. niedostatecznych kompetencji, niewystarczającej opieki zdrowotnej, problemów demograficznych oraz ubóstwa.

Ponadto wymienić należy inne dokumenty, strategie i programy krajowe, z którymi Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bliżyn na lata 2023-2030 jest spójna, są to między innymi:

- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Polski do 2025 roku,
- Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030,
- Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018–2030,
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej,
- Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – Uczestnictwo-Solidarność,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,

²<https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/informacje-o-strategii-na-rzecz-odpowiedzialnego-rozwoju>

- Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2021-2030,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030.

1.1.3. Dokumenty regionalne

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+

Zakres wyzwań określonych w celach strategicznych, operacyjnych oraz kierunkach działań Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2030 istotnych dla rozwoju regionalnej polityki społecznej wyszczególniony został poniżej:

Kierunki działań Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2030:

Cel strategiczny 1. Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie.

Cel operacyjny 1.2. Kompetentne kadry dla gospodarki regionu.

1.2.3. Budowa kompetencji kluczowych na każdym etapie kształcenia oraz we wszystkich grupach wiekowych;

1.2.4. Promocja i wsparcie uczenia się przez całe życie, w tym w celu zwiększania kompetencji cyfrowych;

1.2.5. Profilaktyka zdrowotna służąca utrzymaniu aktywności zawodowej pracowników.

Cel strategiczny 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi.

Cel operacyjny 3.2. Powszechnie dostępne wysokiej jakości usługi społeczne i zdrowotne w środowisku lokalnym.

3.2.1. Rozwój i upowszechnianie usług społecznych i zdrowotnych realizowanych w środowisku lokalnym (deinstytucjonalizacja usług) w szczególności usług adresowanych dla rodzin oraz osób: z niepełnosprawnościami, o ograniczonej samodzielności, seniorów;

3.2.2. Upowszechnianie stosowania instrumentów aktywnej integracji społecznej oraz rozwój podmiotów reintegracyjnych w celu ograniczania skali ubóstwa i wykluczenia społecznego;

3.2.3. Rozwój ośrodków wsparcia dziennego oraz mieszkalnictwa chronionego (treningowego i wspieranego);

3.2.4. Rozwój sektora ekonomii społecznej i solidarnej;

- 3.2.5. Poprawa jakości infrastruktury i usług ochrony zdrowia oraz pomocy i integracji społecznej, w tym zapewnienie dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjnej dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami i starszych;
- 3.2.6. Zapewnienie wysokiej jakości personelu medycznego;
- 3.2.7. Kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych;
- 3.2.8. Promowanie sportu, rekreacji i aktywnego trybu życia.

Inne dokumenty regionalne:

- Strategia Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021 – 2030,
- Świętokrzyski Program Pomocy Społecznej na lata 2018 – 2023,
- Strategia Rozwoju Powiatu Skarżyskiego na lata 2015 - 2023.

1.1.4. Dokumenty lokalne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Bliżyn na lata 2023-2030 jest spójna ze Strategią Rozwoju Gminy Bliżyn na lata 2014-2024 przyjętą uchwałą Nr XXXVIII/250/2014 Rady Gminy Bliżyn z dnia 25 czerwca 2014 r. oraz uchwałą Nr XIX/144/2020 Rady Gminy Bliżyn z dnia 6 listopada 2020 r. w sprawie zmiany „Strategii Rozwoju Gminy Bliżyn na lata 2014-2024.

W Strategii Rozwoju Gminy Bliżyn wyznaczono trzy cele strategiczne dla gminy Bliżyn:

- I. Wspieranie rozwoju gospodarczego gminy.
- II. Utrzymanie i rozwój infrastruktury technicznej i społecznej.
- III. Budowa kapitału ludzkiego i społecznego.

Ze Strategią powiązane są także inne dokumenty planistyczne dotyczące sfery społecznej:

- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii oraz Innych Uzależnień na lata 2022-2025 uchwalony przez Radę Gminy,
- Program współpracy Gminy Bliżyn z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego uchwalany corocznie od 2004 r,
- Planami Odnowy Miejscowości.

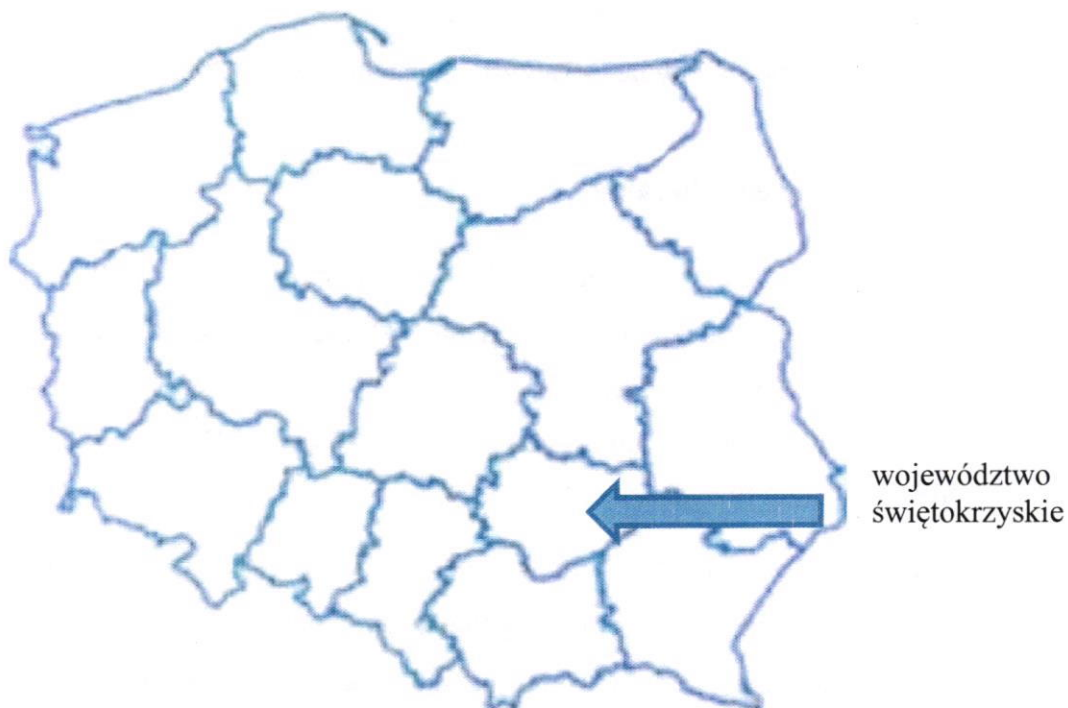
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ I GOSPODARCZEJ

2.1. Charakterystyka gminy Bliżyn

2.1.1. Położenie

Gmina Bliżyn położona jest w północnej części województwa świętokrzyskiego, należy do powiatu skarżyskiego. Poniższa mapa przedstawia położenie Województwa Świętokrzyskiego na tle kraju.

Rysunek 1. Położenie województwa świętokrzyskiego na tle kraju.

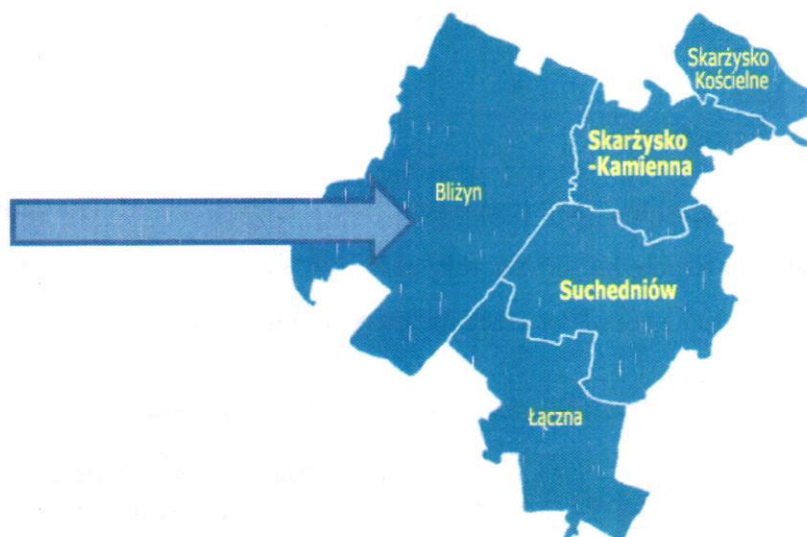

Gmina Bliżyn graniczy z:

- województwem mazowieckim od północy (i położonymi w nim gminami Chlewiska i Szydłowiec),
- powiatem koneckim od zachodu (i położoną w nim gminą Stąporków),
- powiatem kieleckim od południa (i położoną w nim gminą Zagnańsk),
- gminą Łączna od południowego – zachodu,
- gminą Suchedniów i Skarżysko – Kamienna od wschodu.

Rysunek 2. Lokalizacja gminy Bliżyn w Powiecie Skarżyskim

Źródło: www.gminy.pl

Gmina Bliżyn zajmuje powierzchnię 141 km² z czego ok. 70% zajmują lasy. Administracyjnie gminę Bliżyn tworzą 24 sołectwa: Bliżyn, Brzeście, Bugaj, Drożdów, Gilów, Gostków, Górki, Jastrzębia, Kopcie, Kucębów, Mroczków, Nowki, Nowy Odrowążek, Odrowążek, Pięty-Sołtyków, Płaczków, Rędocin, Sorbin, Sobótka, Ubyszów, Wołów, Wojtyniów, Zagórze oraz Zbrojów.

Rysunek 3. Podział administracyjny gminy Bliżyn

Źródło: UG Bliżyn

Odległość gminy od większych ośrodków miejskich wynosi: 6 km do Skarżyska-Kamiennej, 40 km do Kielc, 150 km do Warszawy oraz 48 km do Radomia.

2.2. Sytuacja demograficzna

Gminę Bliżyn zamieszkują 7881 osoby (stan na 31.12.2021 r.). Można zauważyć, że na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba mieszkańców Gminy systematycznie maleje. Liczbę ludności w podziale na sołectwa przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Powierzchnia gminy i liczba mieszkańców w podziale na sołectwa (w latach 2019-2021)

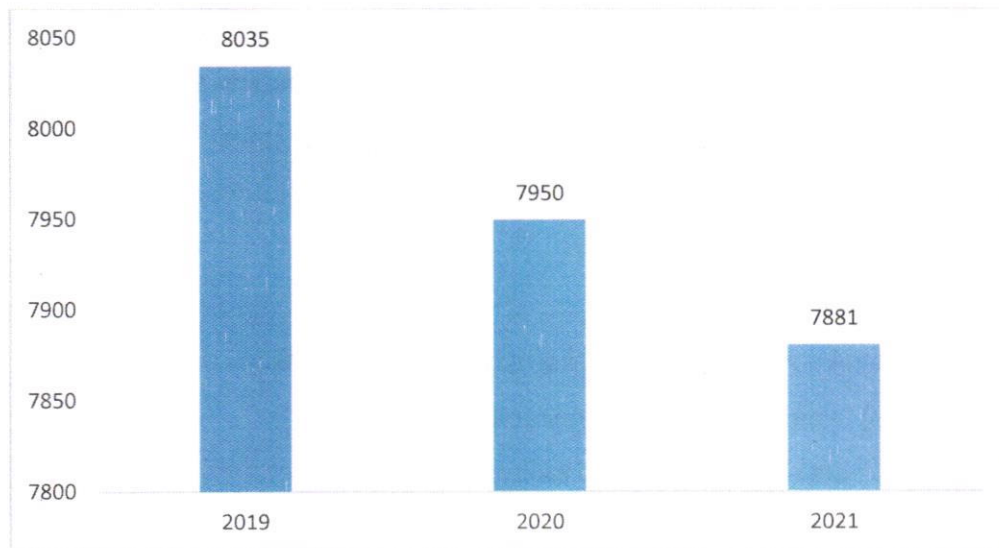
L.p.	Sołectwo	Powierzchnia w ha	Liczba ludności zameldowanej na pobyt stały		
			2019	2020	2021
1.	Bliżyn	576	1716	1697	1698
2.	Brzeście	199	284	280	282
3.	Bugaj	81	236	235	234
4.	Drożdżów	47	133	129	131
5.	Gilów	148	374	369	372
6.	Gostków	194	284	283	284
7.	Górki	777	402	400	404
8.	Jastrzębia	488	70	72	76
9.	Kopcie	3219	165	161	158
10.	Kucębów	807	300	297	294
11.	Mroczków	248	550	540	520
12.	Nowki	169	87	82	79
13.	Nowy Odrowążek	184	280	273	272
14.	Odrowążek	897	373	376	375
15.	Płaczków	745	394	393	384
16.	Pięty Sołtyków	94	348	342	323
17.	Rędocin	43	63	60	66
18.	Sobótka	942	179	176	162
19.	Sorbin	763	470	463	453
20.	Ubyszów	795	362	355	355

21.	Wojtyniów	239	421	430	433
22.	Wołów	1497	245	242	234
23.	Zagórze	763	108	107	108
24.	Zbrojów	207	191	188	184
	RAZEM	14122	8035	7950	7881

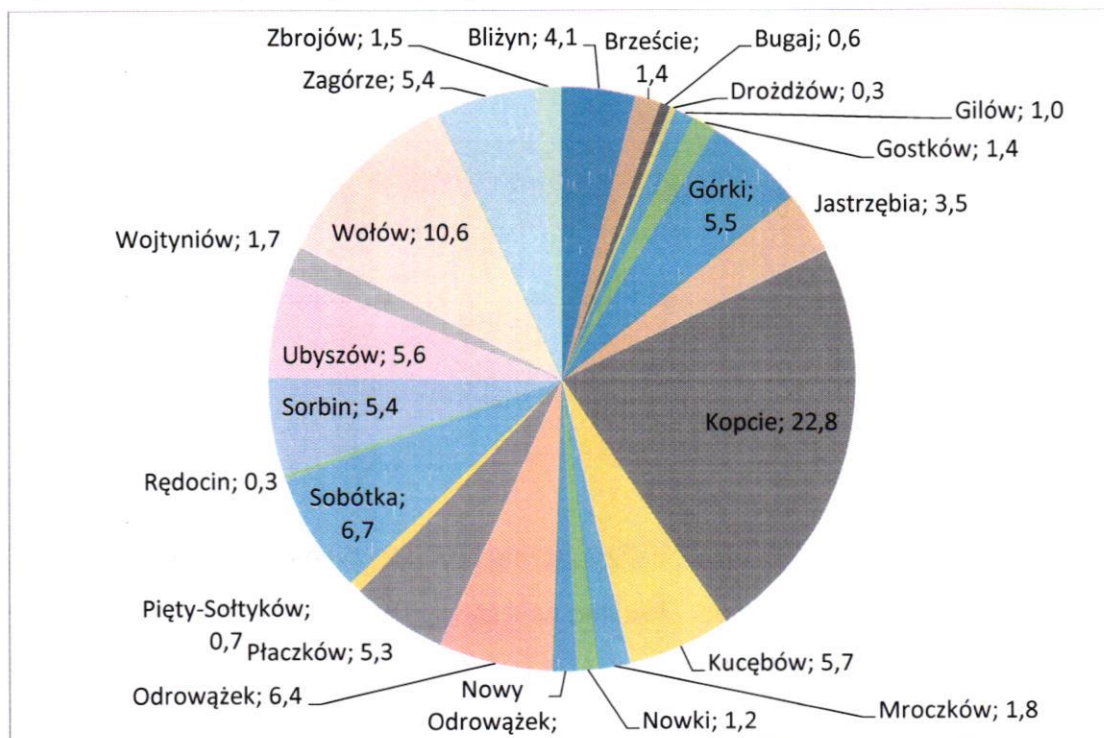
Źródło: UG Bliżyn

Wykres 1. Liczba ludności w latach 2019-2021

Źródło: opracowanie własne

Wykres 2. Procentowy udział poszczególnych sołectw w całości powierzchni gminy Bliżyn

Źródło: opracowanie własne

Poddając analizie sytuację demograficzną ludności gminy Bliżyn niepokojącym zjawiskiem jest coroczne zmniejszanie się liczby mieszkańców. Maleje liczba urodzeń a rośnie liczba zgonów. Jest to spowodowane procesem starzenia się społeczeństwa, ujemnym przyrostem naturalnym oraz emigracją zarobkową. Z prognoz wynika, że przy zachowaniu obecnych, niekorzystnych trendów demograficznych, dotyczących m.in. utrzymującego się ujemnego przyrostu naturalnego, spadku dzietności i systematycznego wzrostu migracji, zmniejszenie liczby mieszkańców pociągnie za sobą systematyczne obniżanie dochodów budżetowych.

Wpływ na kształt polityki społecznej w gminie Bliżyn mają zachodzące procesy demograficzne, które uwidoczniły się i nasiliły w ostatnich latach na skutek zmian gospodarczych oraz sytuacji międzynarodowej (pandemia Covid-19). Swobodny przepływ osób w ramach Unii Europejskiej również powoduje zmiany społeczne. Do procesów demograficznych zaliczamy również:

- malejącą dzietność,
- opóźnianie wieku zawierania małżeństw i rodzenia pierwszego dziecka,
- wzrost liczby jednoosobowych gospodarstw domowych,
- zmieniony model rodziny (samotne rodzicielstwo),
- rozpad małżeństw,
- wzrost przeciętnej długości życia,
- ucieczka ludzi młodych, wykształconych do dużych ośrodków miejskich.

Tabela 2. Struktura urodzeń i zgonów

Lata	Liczba urodzeń	Liczba zgonów	Przyrost naturalny
2019	58	111	-53
2020	47	139	-92
2021	58	141	-83

Źródło: UG Bliżyn

Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w gminie Bliżyn ujemny i wynosi -53 (stan na koniec 2019 roku) a na koniec 2021 r. -83. Jednak najmniejszy przyrost naturalny wystąpił w 2020 r. aż -92.

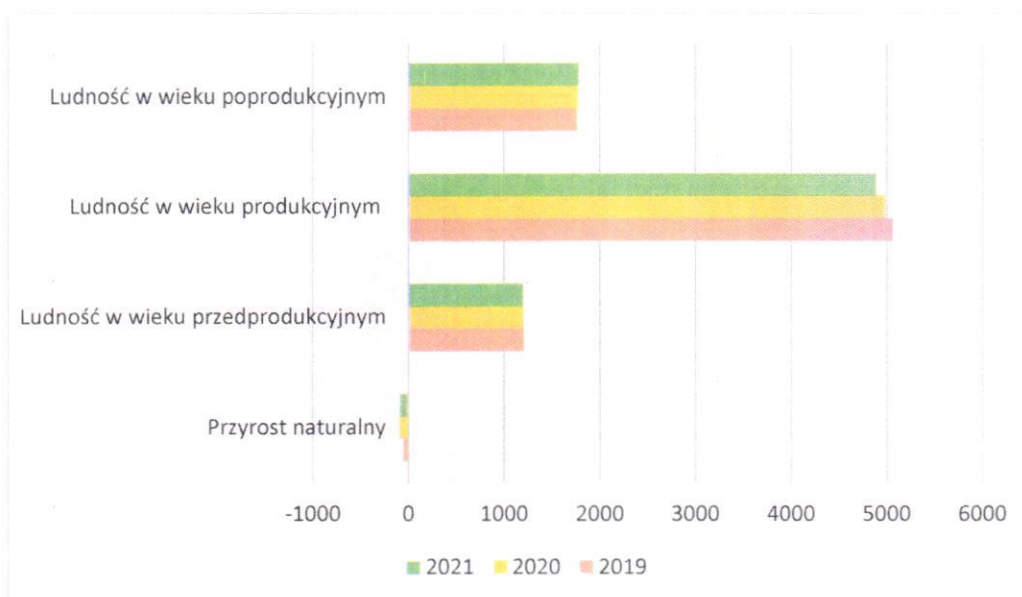
Tabela 3. Liczba ludności ze względu na strukturę wieku

Nazwa cechy	2019	2020	2021
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	1207	1199	1204
Ludność w wieku produkcyjnym	5064	4980	4893
Ludność w wieku poprodukcyjnym	1764	1771	1782

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Na przestrzeni lat możemy zauważyć stopniowy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności.

Wykres 3. Liczba ludności ze względu na aktywność zawodową

Źródło: opracowanie własne

Według stanu na 31 grudnia 2019 r. ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 15 %, produkcyjnym 63 % a poprodukcyjnym 22%.

Sytuację w poszczególnych latach ilustrują poniższe wykresy.

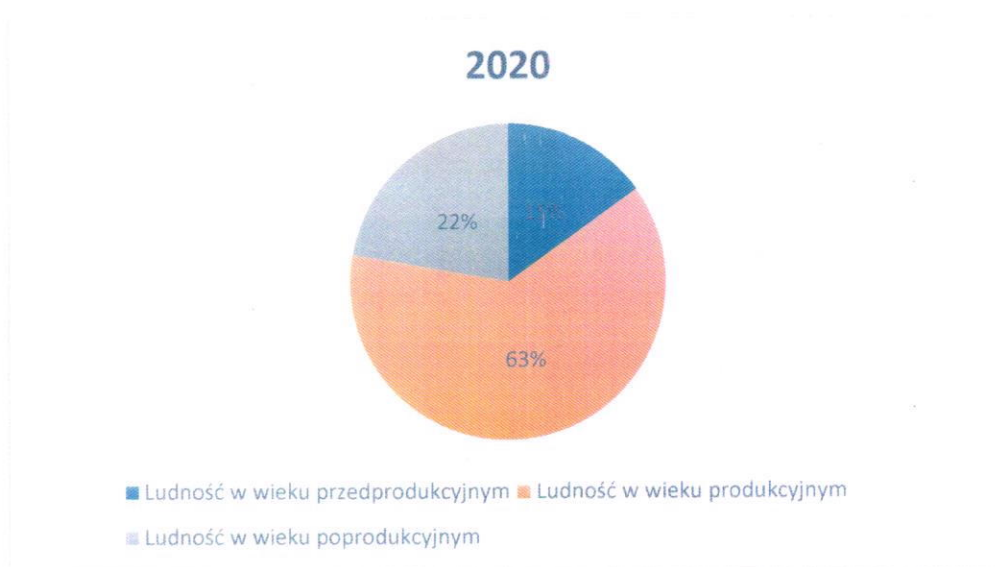

Wykres 4. Procentowy podział ludności ze względu na aktywność zawodową w roku 2019

Źródło: opracowanie własne

Wykres 5. Procentowy podział ludności ze względu na aktywność zawodową w roku 2020

Źródło: opracowanie własne

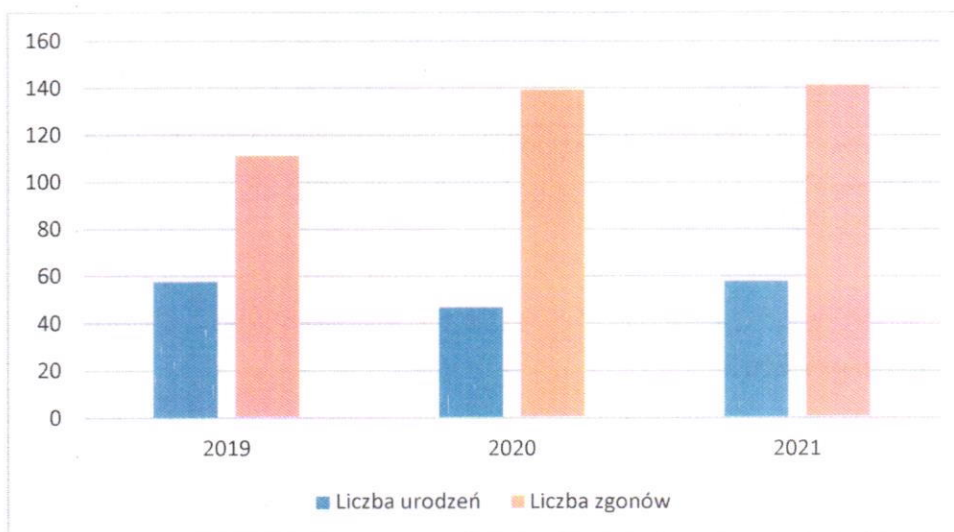
Wykres 6. Procentowy podział ludności ze względu na aktywność zawodową w roku 2021

Źródło: opracowanie własne

Oceniając strukturę wieku ludności w analizowanych latach występował wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym czyli seniorów. Jest to niepokojące zjawisko, które w przyszłości będzie skutkowało większymi obciążeniami dla społeczeństwa oraz instytucji ochrony zdrowia i pomocy społecznej.

Wykres 7. Ruch naturalny w latach 2019-2021.

Źródło: opracowanie własne

Obserwując liczbę urodzeń i zgonów możemy zauważyć, że liczba urodzeń jest na podobnym poziomie, ze spadkiem w 2020 r. Niepokojący jest jednak wzrost liczby zgonów.

Najpopularniejszym modelem rodziny w ostatnich latach jest model 2+1, coraz częściej pary decydują się na jedno dziecko. Część małżeństw nie decyduje się na posiadanie potomstwa, głównie z powodu braku środków finansowych. Bezrobocie i ubóstwo powodują, że młodzi ludzie rzadziej niż w ubiegłym wieku decydują się na zawieranie małżeństw oraz posiadanie dzieci.

2.3 Zasoby mieszkaniowe

Gmina Bliżyn posiada Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Bliżyn na lata 2018-2023 oraz zasady wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy przyjęte uchwałą Rady Gminy Bliżyn nr XXX/230/2018 z dnia 27 marca 2018 r. W zasobie mieszkaniowym obecnie znajduje się 10 lokali mieszkalnych w miejscowości Sołtyków (9 lokali) oraz Ubyszów (1 lokal). Gmina nie posiada w zasobie lokali socjalnych, dlatego też w ramach konieczności są one pozyskiwane w drodze najmu od innych podmiotów i osób fizycznych. W zasobie nie ma lokali zamiennych.

Tabela 4. Zasoby mieszkaniowe ogółem w Gminie Bliżyn

ROK	2019	2020	2021
Zasoby mieszkaniowe - budynki mieszkalne	2601	2741	2743
Przeciętna powierzchnia użytkowa w m ²	73,3	73,6	Brak danych
Wypłacone dodatki mieszkaniowe (liczba osób)	18	10	10

Źródło <https://svs.stat.gov.pl/>

2.4. Struktura gruntów

2.4.1. Gleby

Na obszarze gminy dominują gleby wytworzone na piaskach, piaskach ze żwirem oraz piaskach gliniastych. Są to: gleby bielcowe (wyługowane i kwaśne), bagienne (gleje, torfy murszowe i murszowate), aluwialne (mady), rędziny. Dominują gleby IV, V oraz VI klasy przydatności rolniczej, czyli żytni bardzo dobry, żytni dobry oraz żytni słaby.

Gleby średniej jakości klas bonitacyjnych IV - IVa – IVb podlegające ograniczonej ochronie prawnej (przed nadmiernym przeznaczaniem na cele zabudowy nierolniczej) zajmują 428,56 ha, co stanowi 10,65 % powierzchni użytków rolnych gminy, a 3,03 % powierzchni gminy. Występują w południowo – zachodniej części gminy (Kucębów, Odrowążek, Nowy Odrowążek, Sorbin). Pozostałe gleby klas bonitacyjnych V – VI zaliczane do kompleksów r.p.p. o słabej i bardzo słabej przydatności rolniczej nie podlegają obecnie (z wyjątkiem gleb organicznych) ochronie prawnej i w większości są predysponowane do zagospodarowania na różne cele pozarolnicze. Arealy tych gleb zajmują powierzchnię 3594,70 ha, co stanowi 89,35 % powierzchni użytków rolnych gminy, a 25,45 % powierzchni gminy i występują na terenie całej gminy.

2.4.2. Lasy

Na obszarze gminy Bliżyn lasy należą do wartościowych pod względem przyrodniczym kompleksów leśnych, spełniających różnorodne funkcje ochronne i gospodarcze. Lasy ochronne spełniają funkcje środowiskowe i społeczne, wodochronne, glebochronne, klimatyczno – estetyczno – krajobrazowe. Są to lasy chroniące tereny źródłiskowe, tereny porastające brzegi rzek i potoków, strefy zieleni wysokiej oraz stanowią ochronę zwierząt. Przeważają lasy ochronne ukierunkowane na pozyskanie surowca drzewnego.

Wskaźnik lesistości gminy - 70,9% - jest bardzo wysoki, wskaźnik dla powiatu skarżyskiego wynosi 58,8%, a dla województwa świętokrzyskiego - 28,1%.

Pod względem własności lasy w gminie Bliżyn w ponad 82% są lasami państwowymi, należącymi do Nadleśnictwa Skarżysko oraz Nadleśnictwa Suchedniów.

Na terenie gminy Bliżyn znajdują się obszary objęte ochroną:

- Suchedniowsko-Oblęgorski Park Krajobrazowy,
- Suchedniowsko-Oblęgorski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Konecko-Łopuszniański Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Obszary „Natura 2000”: „Lasy Skarżyskie” PLH260011, „Lasy Suchedniowskie” PLH260041, „Uroczysko Pięty” PLH260012, „Dolina Krasnej” PLH260001, "Dolina Czarnej" PLH 260015,
- rezerwaty przyrody: Świnia Góra, Ciechostowice, Dalejów i Bliżyn - Kopalnia Ludwik,
- użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody.

2.4.3. Wody powierzchniowe

Gmina Bliżyn znajduje się w obrębie zlewni Wisły (I-go rzędu), zlewni Kamiennej (II-go rzędu) oraz zlewni dopływów Kamiennej: Bernatka, Kobylanka (Kobyła), Kuźniczka i innych bezimiennych cieków (zlewnie III-go rzędu). Obszar gminy Bliżyn znajduje się w obrębie zlewni rzeki Kamiennej, która jest lewobrzeżnym dopływem Wisły. Powierzchnia dorzecza Kamiennej wynosi 2007,9 km². Obszar źródłowy rzeki Kamiennej znajduje się na obszarze Garbu Gielniowskiego, a na terenie powiatu szydłowieckiego, województwa mazowieckiego. Całkowita długość rzeki to 156,6 km. W Bliżynie funkcjonuje zalew na rzece Kamiennej o powierzchni 10,34 ha i pojemności 182 tys.m³. Podstawową funkcją zbiornika jest rekreacja, znajduje się przy nim plaża z kąpieliskiem i wypożyczalnią sprzętu.

Bernatka jest lewobrzeżnym dopływem Kamiennej. Długość rzeki wynosi ok. 10 km, a powierzchnia jej zlewni ok. 22 km². Rzeki Kobylanka i Kuźniczka są mniejszymi ciekami wodnymi. Zagrożenie powodziowe występuje w dolinie rzeki Kamiennej, która jest rzeką nieuregulowaną i nie posiadającą zabezpieczeń przeciwpowodziowych na terenie gminy.

2.5. Infrastruktura techniczna gminy Bliżyn

2.5.1. System wodociągowy

Gmina Bliżyn prowadzi działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków we własnym zakresie. Źródłem wody jest ujęcie wód podziemnych zlokalizowane w miejscowości Gostków. W jego skład wchodzi dwie studnie wiercone. Woda ze studni tłoczona jest rurociągiem do zbiornika wyrównawczego składającego się z dwóch komór o pojemności 300 m³ każda, zlokalizowanego na terenie stacji wodociągowej skąd jest pobierana i przesyłana poprzez sieć wodociągową do poszczególnych odbiorców zamieszkałych w następujących miejscowościach:

- Bliżyn,
- Drożdżów,
- Gilów,
- Gostków,
- Górki,
- Jastrzębia,
- Kopcie,
- Kucębów, w tym miejscowości: Kucębów Dolny, Kucębów Górny, Kucębów Borek, Kucębów Odcinek,
- Mroczków, w tym miejscowości: Mroczków, Mroczków Kapturów, Mroczków Kamionka,
- Nowki,
- Nowy Odrowążek,
- Odrowążek,
- Płaczków, w tym miejscowości: Płaczków, Płaczków Piechotne, Pięty, Sołtyków,
- Sobótka, w tym miejscowości: Sobótka, Rędocin,
- Sorbin,
- Ubyszów,
- Wojtyniów,
- Zbrojów.

Część sieci wodociągowej na terenie gminy zasilana jest w wodę grawitacyjnie bezpośrednio ze zbiornika wyrównawczego. Natomiast do odbiorców w miejscowości Ubyszów i części

miejsowości Gostków (Górny) woda podawana jest dwoma pompami poprzez dwa zbiorniki hydroforowe. Woda ujmowana i podawana odbiorcom do spożycia nie wymaga uzdatniania. Cztery miejscowości naszej Gminy (tj. Bugaj, Wołów, Brzeście, Zagórze) zaopatrywane są w wodę przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. Skarżysko – Kamienna. Gmina Bliżyn dokonuje także zakupu wody ze Spółki Wodociągowo - Kanalizacyjnej w Szydłowcu. Woda podawana jest siecią wodociągową z ujęcia wody w Majdowie do miejscowości Ubyszów Płatki (12 gospodarstw domowych).

Tabela 5. Poziom zwodociągowania Gminy Bliżyn

Wyszczególnienie	2019 rok	2020 rok	2021 rok
stopień zwodociągowania gminy	96,8%,	97,0%,	97,2%,
długość sieci wodociągowej	127,97 km	128,23 km	128,44 km
czynne przyłącza wodociągowe do budynków mieszkalnych	2343 sztuk	2356 sztuk	2370 sztuk

Źródło: UG Bliżyn

W 2019 r. z ujęcia Gostków wyprodukowano 320 690 m³ wody, obsługiwano 7144 osób. W 2020 r. i 2021 r. wyprodukowano po 311 830 m³ obsługiwano 7040 osób rocznie.

2.5.2. Gospodarka ściekowa

Ścieki sanitarne z miejscowości skanalizowanych (Bliżyn, Wojtyniów) odprowadzane są do oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w miejscowości Wojtyniów przy ul. Podleśnej. Doprowadzane ścieki do oczyszczalni są typowymi ściekami socjalno-bytowymi, pochodzącymi głównie z urządzeń sanitarnych.

Długość sieci sanitarnej oraz ilości przyłączy obrazuje poniższa tabela.

Tabela 6. Poziom skanalizowania Gminy Bliżyn

Wyszczególnienie	2019 r.	2020 r.	2021 r.
długość sieci sanitarnej	26,98 km	26,98 km	31,47 km
czynnych przyłączy do budynków mieszkalnych w sztukach	528 sztuk	534 sztuk	583 sztuk

Źródło: UG Bliżyn

Poziom skanalizowania oraz ilość podłączonych budynków mieszkalnych do kanalizacji sanitarnej corocznie rośnie.

2.5.3. Gospodarka odpadami

Gmina Bliżyn należy do szóstego regionu gospodarki odpadami komunalnymi. Region szósty tworzą dwa powiaty: skarżyski (5 gmin) i konecki (8 gmin). Na terenie naszego regionu funkcjonuje jedna regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych w Końskich (RIPOK), która może w pełni zabezpieczać odbiór odpadów z całego regionu. RIPOK składa się z instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, instalacji do przetwarzania selektywnie zebranych bioodpadów oraz instalacji do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych.

Na terenie gminy Bliżyn nie znajduje się żadna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych, mimo to nie ma problemów z przekazywaniem odpadów zbieranych z gminy do zagospodarowania. Bliskość instalacji w Końskich pozwala w pełni zagospodarować odpady, które są tam transportowane.

Na terenie gminy 2658 gospodarstw domowych to gospodarstwa, gdzie ich właściciele w składanych deklaracjach o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oświadczali, że na ich nieruchomościach odpady biodegradowalne i odpady zielone deponowane są na przydomowych kompostownikach.

Zgodnie z prawem miejscowym mieszkańcy zbierają odpady powstające w gospodarstwach domowych w pojemniki i worki. Odpady gromadzone są na posesjach i zgodnie z harmonogramem odbierane są przez przedsiębiorcę, który został wyłoniony w postępowaniu przetargowym. Właściciele nieruchomości za prowadzenie przez gminę gospodarki odpadami wnoszą do urzędu gminy właściwe opłaty zgodnie z uchwałą Rady Gminy.

Mieszkańcy poza terenami odbioru odpadów określonymi w harmonogramie odbioru odpadów mogą oddawać odpady do zorganizowanego przez gminę Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK).

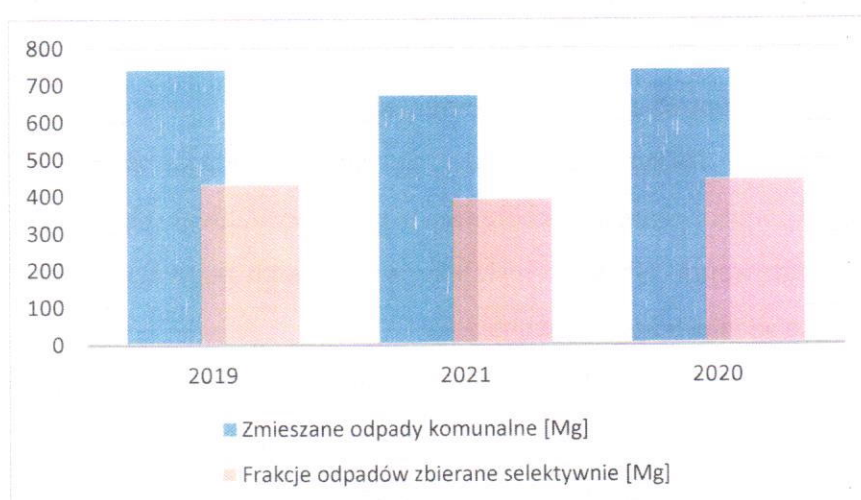

Tabela 7. Zestawienie ilości zebranych odpadów na terenie gminy w latach 2019 – 2021

ROK	Zmieszane odpady komunalne [Mg]	Fracje odpadów zbierane selektywnie [Mg]	Razem
2019	740,27	432,52	1172,79
2020	669,79	391,174	1060,964
2021	738,30	442,549	1180,849

Źródło: UG Bliżyn

Wykres 8. Ilość zebranych odpadów w poszczególnych latach

Źródło: opracowanie własne

2.5.4. Układ komunikacyjny

Układ komunikacyjny gminy zapewnia podstawowe połączenia:

- z siedzibą gminy w Bliżynie,
- ze stacjami kolejowymi w Bliżynie i Sołtykowie oraz przystankami w Brzasku i Gilowie,
- miejscowości gminnych między sobą,
- z sąsiednimi gminami:
 - Szydłowcem i Chlewiskami (woj. mazowieckie),
 - Skarżyskiem - Kamienna, Łączną, Suchedniowem,
 - Stąporkowem (powiat konecki),
 - Zagnańskiem (powiat kielecki).

Łączna długość dróg na terenie gminy Bliżyn wynosi 229,3 km, w tym dróg o nawierzchni utwardzonej jest ≈ 94 km (41 %) a dróg o nawierzchni gruntowej $\approx 135,3$ km (59 %).

Pod koniec 2021 r. po 12 latach przerwy między województwem świętokrzyskim i łódzkim wróciły pasażerskie połączenia kolejowe na linii kolejowej nr 25. Wyremontowano perony na stacjach i przystankach w Bliżynie, Brzasku, Gilowie i Sołtykowie. Ponadto obsługę komunikacyjną pasażerską prowadzi PKS Ostrowiec Świętokrzyski oraz prywatni przewoźnicy prowadzący zarobkowy przewóz osób.

2.6. Obiekty dziedzictwa kulturowego

Na obszarze gminy znajdują się zabytki kultury materialnej. Najważniejsze z nich to :

- Zespół kościoła filialnego pw. św. Zofii w Bliżynie:
 - kościół drewniany, z 1818 r. gruntownie restaurowany w latach 1987 – 1990,
 - cmentarz dworski przy kościele,
 - ogrodzenie murowane z 1 poł. XIX w.
- Zespół kościoła parafialnego pw. św. Ludwika w Bliżynie:
 - kościół parafialny murowany, z lat 1869 – 1900, numer rejestru: 271,
 - ogrodzenie murowano-żeliwne z ok. 1900 r,
 - krzyż żeliwny na kamiennym cokole z 1852 r.
- Zespół pałacyku Platerów w Bliżynie:
 - Zameczek neogotycki, murowany, z ok. 1870 r. przebudowany w 1976 r. numer rejestru:A.792/2,
 - park numer rejestru:A.792/1.
- Zespół kościoła parafialnego pw. św. Rocha w Mroczkowie:
 - kościół parafialny drewniany, z początku XIX wieku, numer rejestru: 793,
 - dzwonnica, drewniana z ok. 1858-1961 r.- plac przykościelny.
- Zespół osiedla odlewni żeliwa, ul. Kościuszki w Bliżynie:
 - 4 domy urzędnicze nr 89/89a, 91/93,95, 97 pierwotnie drewniane, obecnie przebudowane w XIX wieku,
 - 6 domów robotniczych nr 134, 136, 140, 142, 144 i 146 pierwotnie drewniane, obecnie przebudowane w XIX w.

- Pozostałości Odlewni żeliwa, obecnie Fabryka Farb i Lakierów, ul. Staszica w Bliżynie, murowana z początku XX wieku, gruntownie przebudowana i rozbudowana.
- Pozostałości Odlewni żeliwa „Ludwików” ul. Rudowskiego murowane k. XIX w.; w ruinie od 1 ćw. XX w.
- Ruiny Cegielni w Sołtykowie z 1916 r.

2.7. Aktywność gospodarcza

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. Dla zobrazowania sytuacji gospodarczej gminy poddano analizie miernik liczby osób prowadzących działalność gospodarczą w latach 2019-2021, co obrazuje poniższa tabela. Ostatnie lata to pewna stabilizacja w zakresie funkcjonowania działalności gospodarczej.

Na terenie Gminy Bliżyn nie funkcjonują duże zakłady pracy, brak też terenów inwestycyjnych. Zasadną rekomendacją na przyszłość będzie wzmocnienie działań edukacyjnych i promocyjnych zachęcających do zakładania własnej działalności gospodarczej przez mieszkańców.

Tabela 8. Struktura działalności gospodarczej w latach 2019-2021

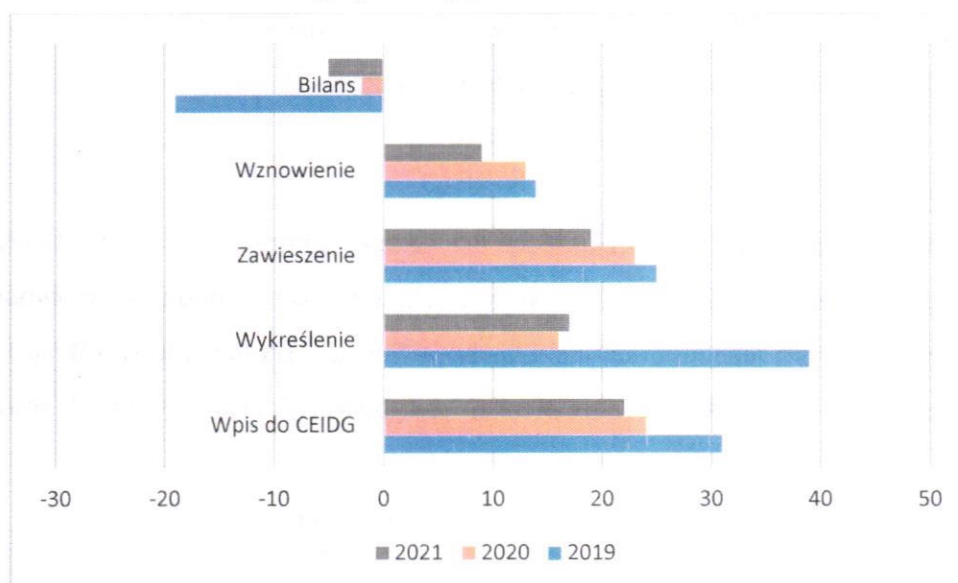
Rok	Wpis do CEIDG	Wykreślenie	Zawieszenie	Wznowienie	Bilans
2019	31	39	25	14	-19
2020	24	16	23	13	-2
2021	22	17	19	9	-5

Źródło UG Bliżyn

Wg danych UG Bliżyn w 2019 roku liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych wynosiła 31, w 2020 r. - 24 a w 2021 roku - 22, czyli obserwujemy tendencję malejącą przy rejestrowaniu nowych podmiotów gospodarczych.

Wykres 9. Struktura działalności gospodarczej w latach 2019-2021

Źródło: opracowanie własne

Tabela 9. Główne kierunki działalności gospodarczej w latach 2019– 2021

Rodzaj działalności	2019	2020	2021
Handel	9	7	6
Transport	4	1	3
Usługi budowlane	11	9	13
Mechanika pojazdowa	3	2	2

Źródło UG Bliżyn - ewidencja działalności gospodarczej

Mimo tendencji malejącej zmieniają się dotychczasowe kierunki wykonywanej działalności, do CEIDG pod nazwą „Inne” w 2019 r. wpisano m.in.

- odzysk surowców z materiałów segregowanych - 3
- działalność związaną z oprogramowaniem – 2
- restauracje - 1
- produkcje maszyn - 1
- produkcje konstrukcji metalowych - 1

W 2020 roku:

- produkcje wyrobów tartacznych – 2
- odzysk surowców z materiałów segregowanych- 2
- produkcje soków z owoców i warzyw – 1
- pozostałą działalność rozrywkowa i rekreacyjna - 1

W 2021 roku :

- działalność wspomagającą edukację – 3
- niespecjalistyczne sprzątanie budynków i obiektów przemysłowych – 2
- działalność obiektów służących poprawie kondycji fizycznej – 2
- działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych -2
- produkcja przypraw – 1.

Podmioty gospodarcze funkcjonujące na terenie gminy to głównie mikrofirmy działające w branży handlowej i usługach. Niewielka aktywność gospodarcza spowodowana jest trudnościami w rozpoczęciu pracy na własny rachunek. Trudności te wynikają z braku funduszy na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej oraz wymagań prawno – formalnych, które należy spełnić.

Gmina nie dysponuje statystyką osób pracujących poza granicami kraju i w tzw. „szarej strefie”.

Najistotniejszym problemem wpływającym na całą sytuację społeczno - ekonomiczną gminy wydaje się być bezrobocie, będące efektem głębokiej recesji, jaka dotknęła największe zakłady przemysłowe powiatu skarżyskiego, reprezentujące branże przemysłu ciężkiego: metalową, maszynową i zbrojeniową. Dlatego analizując strukturę podstawowych branż gospodarki na terenie gminy Bliżyn należy mieć to na uwadze.

Największymi podmiotami gospodarczymi działającymi na terenie Gminy Bliżyn są:

- Zakład Producyjno – Usługowo – Handlowy „NOFAR” Mroczków,
- Przedsiębiorstwo- Producyjne –Handlowe Stanisław Mączka i syn – Ubyszów,
- Jarosław Kowalczyk Zakład Elektryczny „Zelko” Bliżyn ul. Staszica,
- Zakład stolarski Katarzyna Rut Bliżyn ul. Zafabryczna,
- Transport Osobowy Busem Marek Guzikowski ul. Piaskowa Bliżyn,
- Producyjno- Usługowy Zakład Stolarski Tomasz Osóbka Bliżyn ul. Kościuszki.

2.8. Warunki i jakość życia mieszkańców Gminy Bliżyn

2.8.1. Opieka zdrowotna

Na terenie Gminy funkcjonuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Bliżynie świadczący usługi zdrowotne oraz będący podmiotem leczniczym, którego

organem założycielskim jest Gmina Bliżyn. Nadrzędnym celem zakładu jest podejmowanie działań na rzecz ochrony oraz poprawy stanu zdrowia ludności a także popularyzowanie zachowań prozdrowotnych.

SPZOZ realizuje opiekę dla pacjentów od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00-18.00 a od godz. 18.00 do 8.00 a także w soboty, niedziele i święta opiekę ambulatoryjną świadczy Zespół Opieki Zdrowotnej Szpital Powiatowy w Skarżysku Kamiennej a opiekę wyjazdową Świątokrzyskie Centrum Pogotowia Ratunkowego i Transportu Sanitarnego w Skarżysku - Kamiennej. Zakład ma zawarte kontrakty ze Świątokrzyskim Oddziałem Narodowego Funduszu Zdrowia na podstawową opiekę zdrowotną, specjalistykę z zakresu ginekologii i położnictwa oraz stomatologię.

W 2019 r i 2020 r. realizował też programy profilaktyczne :

- profilaktyka chorób układu krążenia,
- populacyjny program profilaktyki i wczesnego wykrywania raka szyjki macicy,
- profilaktyka gruźlicy,
- fluoryzacja.

Ponadto w 2021 r. realizowano szczepienia SARS-COV2 oraz program profilaktyka 40+.

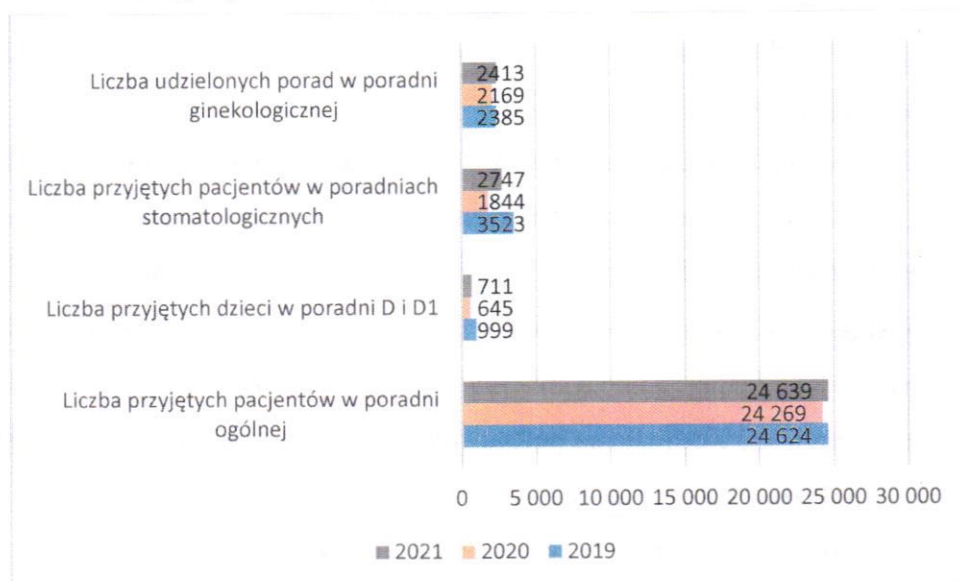
Tabela 10. Ilość udzielonych porad w latach 2019-2021

ROK	2019	2020	2021
Liczba przyjętych pacjentów w poradni ogólnej	24 624	24 269	24 639
Liczba wizyt domowych w poradni ogólnej	507	356	299
Liczba przyjętych dzieci w poradni D i D1	999	645	711
Liczba wizyt domowych w poradni D i D1	11	2	1
Liczba przyjętych pacjentów w poradniach stomatologicznych	3523	1844	2747
Liczba udzielonych porad w poradni ginekologicznej	2385	2169	2413

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności SPZOZ

Wykres 10. Ilość udzielonych porad w latach 2019-2021

Źródło: opracowanie własne

Tabela 11. Ilości i rodzaje świadczeń wykonanych w 2019 roku przez pielęgniarki środowiskowo - rodzinne

Rodzaj świadczenia	Ilość
diagnostyczne	2871
lecnicze	391
pielęgnacyjne	767
rehabilitacyjne	168
iniekcje dożylnie, domięśniowe i podskórne	676
inne	129

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności SPZOZ za rok 2019

Tabela 12. Ilości i rodzaje świadczeń wykonanych w 2020 roku przez pielęgniarki środowiskowo- rodzinne

Rodzaj świadczenia	Ilość
diagnostyczne	1877
lecnicze	628
pielęgnacyjne	8
iniekcje	375
inne	280

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności SPZOZ za rok 2020

Tabela 13. Ilości i rodzaje świadczeń wykonanych w 2021 roku przez pielęgniarki środowiskowo- rodzinne

Rodzaj świadczenia	Ilość
diagnostyczne	2937
lecnicze	969
pielęgnacyjne	145
rehabilitacyjne	168
iniekcje	336
inne	325

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności SPZOZ

2.8.2. Oświata i wychowanie

Na terenie Gminy funkcjonują szkoły podstawowe w Bliżynie, Mroczkowie i Odrowążku dla których organem prowadzącym jest gmina, oraz Szkoła Podstawowa w Sorbinie prowadzona przez Towarzystwo Przyjaciół Ziemi nad Kuźniczką. We wszystkich szkołach podstawowych utworzone są oddziały przedszkolne. Nadmienić należy, że w roku 2019 w Szkole Podstawowej w Bliżynie funkcjonował ostatni rok szkolny oddział 3 klasy gimnazjum, do którego uczęszczało 49 uczniów. Ponadto działa Przedszkole Niepubliczne prowadzone przez Towarzystwo Przyjaciół Bliżyna oraz od września 2018 r. Niepubliczne Przedszkole Językowe Best prowadzone przez osobę fizyczną.

Tabela 14. Struktura placówek oświatowych w Gminie Bliżyn

Placówka oświatowa	Rok szkolny		
	2019/20	2020/21	2021/22
Szkoła Podstawowa w Bliżynie	220+ 25 „0”	217+25„0”	222+17 „0”
Szkoła Podstawowa w Mroczkowie	91+ 17 „0”	93+ 16„0”	101+ 13 „0”
Szkoła Podstawowa w Odrowążku	65+ 12 „0”	59+ 9„0”	54+ 14„0”
Szkoła Podstawowa w Sorbinie	20+ 6 „0”	17+ 17„0”	20+ 17 „0”
Przedszkole Językowe BEST	42	57	45
Niepubliczne Przedszkole w Bliżynie	63	43	50

Źródło: UG Bliżyn

Liczba uczniów w szkołach podstawowych w przedstawionych latach kształtuje się na podobnym poziomie w poszczególnych latach.

Średnią liczbę uczniów w jednym oddziale szkoły podstawowej dla dzieci i młodzieży przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Średnia liczba uczniów w latach 2019-2021

rok	2019	2020	2021
Średnia liczba uczniów	13,53	13,21	10,36

Źródło: UG Bliżyn

2.8.3. Kultura

Życie kulturalne w gminie Bliżyn koordynuje Gminny Ośrodek Kultury. Przy GOK działają: Zespół Ludowy „Sobótka”, Zespół Ludowy „Kuźniczanki”, Zespół Pieśni i Tańca „Sorbin”, Dziecięcy Zespół Wokalny, Dziecięcy Teatrzyk, Młodzieżowy Zespół Teatralny „Bajkowa Przygoda”, Dziecięcy Zespół Teatralny – „Bajkowa Podróż” oraz Dziecięcy Zespół Taneczny.

W 2020 i 2021 roku z uwagi na pandemię covid-19 działalność kulturalna była w znacznym stopniu ograniczona, zajęcia były zawieszane i wznawiane. Prowadzona była działalność online. Różnorodne warsztaty artystyczne proponowane przez Ośrodek cieszą się popularnością nie tylko wśród bliżyńskiej społeczności. Imprezy plenerowe - wizytówki Bliżyna, które przyciągają kilkutysięczną publiczność to Przystań Bliżyn. Do kalendarza imprez na stałe wpisał się Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej, organizowany przez Urząd Gminy Bliżyn w kościele pw. Św. Ludwika w Bliżynie a także Piknik Kawaleryjski na Świniej Górze.

W Bliżynie funkcjonuje prywatne Muzeum Dawnej Wsi „Domek Tkaczki” założone i prowadzone przez Urszulę Wolską.

2.8.4. Administracja

Obsługę administracyjną gminy w zakresie podstawowym zapewnia Urząd Gminy Bliżyn. W zakresie szczebla ponadpodstawowego Gminę Bliżyn obsługują Starostwo Powiatowe w Skarżysku - Kamiennej, Świętokrzyski Urząd Wojewódzki oraz Urząd Marszałkowski w Kielcach.

2.8.5. Policja

Na terenie gminy funkcjonuje Punkt Przyjęć Interesantów w ramach działania Komendy Powiatowej Policji w Skarżysku- Kam, terytorialnie obsługuje teren całej gminy. Punkt czynny w środy w godz. 16.00 - 17.00, w którym dyżury pełni dwóch dzielnicowych. Do najczęściej występujących przestępstw i wykroczeń na terenie gminy należą: znęcanie nad rodziną, niealimentacja, podpalenia łąk w okresie wiosennym, kradzieże, kradzieże z włamaniem, spożywanie alkoholu w miejscach do tego nieprzeznaczonych, prowadzenie pojazdów w stanie nietrzeźwości.

2.8.6. Ochotnicze Straże Pożarne

W zakresie ochrony przeciwpożarowej na terenie gminy funkcjonuje 5 Ochotniczych Straży Pożarnych: w Bliżynie, Sorbinie, Mroczkowie, Nowym Odrowążku i Wołowie współpracujących z Komendą Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Skarżysku-Kamiennej. Jednostki OSP Bliżyn i OSP Sorbin zostały włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego. Jednostki OSP na terenie Gminy Bliżyn skupiają w swoich szeregach 180 członków (142 członków czynnych, 27 wspierających i 11 honorowych), w tym 28 kobiet. Ochotnicze Straże Pożarne dysponują 8 samochodami pożarniczymi (1 ciężki, 4 średnie i 3 lekkie).

Zadania ochotniczych straży pożarnych wynikają z ustawy z dnia 17 grudnia 2021 roku o ochotniczych strażach pożarnych. Podstawowymi celami i zadaniami Ochotniczych Straży Pożarnych wynikającymi m.in. z w/w ustawy oraz ich statutów jest: podejmowanie działań w celu ochrony życia, zdrowia, mienia lub środowiska poprzez prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom, udział w akcjach ratowniczych prowadzonych w czasie pożarów oraz usuwanie innych miejscowych zagrożeń i klęsk żywiołowych.

Jednostki OSP z terenu Gminy Bliżyn dysponują obecnie sprzętem pożarniczym i wyposażeniem specjalistycznym pozwalającym im samodzielne prowadzenie działań ratowniczych w zakresie:

- gaszenia pożarów,
- ratownictwa technicznego, w szczególności na drogach,
- ewakuacji poszkodowanych lub zagrożonych ludzi i zwierząt oraz zagrożonego mienia,

- oznakowania i zabezpieczenia miejsc prowadzenia działań ratowniczych,
- prowadzenia działań ratowniczych na akwenach wodnych, w tym podczas powodzi,
- usuwania skutków zdarzeń w szczególności po przejściu anomalii pogodowych i udzielanie pomocy poszkodowanym.

Jednostki OSP mogą także podejmować działania ratownicze związane z szeroko rozumianą ochroną ludności, w tym: oświetlanie i podtrzymywanie awaryjne zasilania pracy urządzeń, wykonywanie zadań humanitarnych w sytuacjach zagrożeń dla ludności podczas np.: śnieżyc, suszy, powodzi, epidemii itp.; usuwanie nietypowego zachowania zwierząt (owadów), realizacja zadań logistycznych i zabezpieczających podczas klęsk żywiołowych, w tym dostawy wody do celów spożywczych i żywności; wykonywanie innych zadań w ramach posiadanych możliwości na rzecz ochrony ludności zleconych przez lokalny samorząd.

III. PROBLEMY SPOŁECZNE GMINY BLIŻYN

3.1. System pomocy społecznej w gminie

Pomoc społeczną w gminie Bliżyn koordynuje Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej będący jednostką organizacyjną gminy finansowaną z budżetu gminy, dotacji celowych wojewody i środków zleconych. Wykonując zadania własne gminy kieruje się ustaleniami wójta a realizując zadania zlecone kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę.

Stan zatrudnienia w ośrodku na dzień 31.01.2019 r. – 19 osób na umowę o pracę. Stan zatrudnienia na dzień 31.01.2020 r. – 19 osób na umowę o pracę oraz 14 osób na umowy cywilno-prawne. Na dzień 31.01.2021 r. – 19 osób na umowę o pracę oraz 15 osób na umowy cywilno-prawne.

Zadaniem pomocy społecznej na poziomie lokalnym jest współtworzenie godziwych warunków egzystencji i pracy dla grup charakteryzujących się ubóstwem i dotkniętych wszelkiego rodzaju dysfunkcją, np. niepełnosprawnością, długotrwałą chorobą, bezrobociem, alkoholizmem lub narkomanią. Podstawowym jej celem obok zapewnienia im doraźnej pomocy – jest doprowadzenie, jeśli to możliwe, do samodzielności życiowej osób i rodzin – do sytuacji, w której nie będą one wymagały zewnętrznego

wsparcia. Często mamy do czynienia z rodzinami żyjącymi na poziomie minimum socjalnego lub poniżej tego minimum. Pomoc społeczna stanowi znaczne obciążenie budżetów gminnych, świadczy o tym liczba przyznawanej pomocy społecznej.

Niepełnosprawność, niedostatek środków do życia, osamotnienie, uzależnienie od alkoholu, przemoc w rodzinie, zagubienie w świecie – to zaledwie kilka problemów codziennego społecznego życia gminy. Problemy te swoim zasięgiem obejmują coraz większą liczbę ludzi i coraz młodsze osoby. Zmuszają one część społeczności do szukania różnych form pomocy, w tym korzystania z usług świadczonych przez ośrodki pomocy społecznej.

W wykonywaniu swoich zadań GOPS w Bliżynie współpracuje z pracownikami oświaty, kuratorem sądowym, policją, służbą zdrowia, pracownikami urzędu gminy, psychologami, terapeutami, asystentami rodziny, pedagogami i klubami seniora.

3.1.1. Instytucje zajmujące się pomocą społeczną (z uwzględnieniem organizacji społecznych)

W gminie Bliżyn funkcjonują organizacje związane z systemem pomocy społecznej. Są to między innymi placówki oświatowe, jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego, stowarzyszenia oraz inne organizacje nieformalne. W tabeli poniżej przedstawiono wykaz przykładowych działających na terenie gminy organizacji oraz instytucji zewnętrznych, które współdziałają z gminą w kwestii pomocy społecznej.

Tabela 16. Instytucje współpracujące z pomocą społeczną

Lp.	Nazwa instytucji/organizacji	Rodzaj działalności
Placówki oświatowe		
1.	Szkoła Podstawowa w Mroczkowie	Nauczanie na poziomie podstawowym
2.	Szkoła Podstawowa w Odrowążku	Nauczanie na poziomie podstawowym
3.	Szkoła Podstawowa w Bliżynie	Nauczanie na poziomie podstawowym
4.	Szkoła Podstawowa w Sorbinie	Nauczanie na poziomie podstawowym
Instytucje związane z kulturą		
1.	Gminny Ośrodek Kultury w Bliżynie	Organizacja życia kulturalnego w gminie
2.	Gminna Biblioteka Publiczna w Bliżynie	Upowszechnianie kultury i czytelnictwa
3.	Gminna Biblioteka Publiczna w Bliżynie Filia w Mroczkowie	Upowszechnianie kultury i czytelnictwa

Instytucje pomocy społecznej i opieki prawnej		
1.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bliżynie	Pomoc społeczna, praca socjalna
2.	Gminny Interdyscyplinarny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Pomoc dla osób doznających przemocy w rodzinie
3.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku - Kamiennej	Pomoc społeczna, praca socjalna, poradnictwo prawne
4.	Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz ofiar przemocy domowej	Konsultacje, poradnictwo
5.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Pomoc w rozwiązywaniu problemów alkoholowych
Placówki opieki zdrowotnej		
1.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Bliżynie	Opieka zdrowotna
Organizacje pozarządowe		
1.	Ochotnicza Straż Pożarna w Bliżynie	Działania w celu ochrony życia, zdrowia, mienia lub środowiska poprzez prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom, udział w akcjach ratowniczych
2.	Ochotnicza Straż Pożarna w Sorbinie	Działania w celu ochrony życia, zdrowia, mienia lub środowiska poprzez prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom, udział w akcjach ratowniczych
3.	Ochotnicza Straż Pożarna w Mroczkowie	Działania w celu ochrony życia, zdrowia, mienia lub środowiska poprzez prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom, udział w akcjach ratowniczych
4.	Ochotnicza Straż Pożarna w Wołowie	Działania w celu ochrony życia, zdrowia, mienia lub środowiska poprzez prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom, udział w akcjach ratowniczych
5.	Ochotnicza Straż Pożarna w Nowym Odrowążku	Działania w celu ochrony życia, zdrowia, mienia lub środowiska poprzez prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom, udział w akcjach ratowniczych
6.	Polski Komitet Pomocy Społecznej O/ Bliżyn	Pomoc żywnościowa dla najuboższych

7.	Parafialny Zespół Caritas O/Bliżyn	Działalność charytatywna w Parafii, pomoc osobom samotnym, niepełnosprawnym, chorym, rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej
8.	Towarzystwo Przyjaciół Ziemi nad Kuźniczką	Inicjowanie rozwoju kulturalno - społecznego, działania na rzecz dzieci i młodzieży
9.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział w Bliżynie	Działania na rzecz dzieci i młodzieży
Grupy społeczne		
1.	Kluby Seniora - „Emeryt” w Bliżynie, - „Senior+” w Mroczkowie, - „Pogodni” w Sorbinie	Grupy skupiające osoby seniorów
Parafie		
1.	Parafia Rzymsko – Katolicka w Bliżynie	Działalność duszpasterska
2.	Parafia Rzymsko – Katolicka w Mroczkowie	Działalność duszpasterska
3.	Parafia Rzymsko – Katolicka w Odrowążku	Działalność duszpasterska
4.	Parafia Rzymsko – Katolicka w Sorbinie	Działalność duszpasterska

3.2. Podstawowe problemy społeczne

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wykonuje zadania wynikające m.in. z ustawy o pomocy społecznej w ramach zadań zleconych i własnych, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o świadczeniach rodzinnych i funduszu alimentacyjnym, ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” oraz ustawy o dodatkach mieszkaniowym i energetycznym, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy, ustawy o systemie oświaty w zakresie pomocy materialnej o charakterze socjalnym.

Głównymi przyczynami korzystania z pomocy społecznej przez rodziny są:

- ubóstwo,
- potrzeba ochrony macierzyństwa,
- bezrobocie,
- niepełnosprawność,

- długotrwałe choroby,
- alkoholizm,
- bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych,
- trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego,
- przemoc w rodzinie,
- bezdomność.

Aby zdiagnozować i określić formę pomocy pracownicy socjalni przeprowadzają wywiady środowiskowe.

Tabela 17. Przeprowadzone wywiady środowiskowe w latach 2019-2021

Rok	Liczba wywiadów
2019	938
2020	895
2021	970

Źródło GOPS Bliżyn

Tabela 18. Świadczenia przyznane przez GOPS w Bliżynie w latach 2019-2021

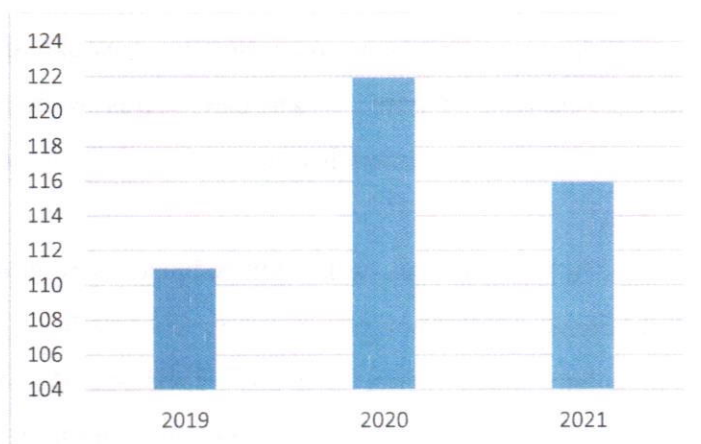
Wyszczególnienie	Rok	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba rodzin
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych <i>(bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)</i> .	2019	767	556
	2020	743	510
	2021	705	505

Źródło: GOPS Bliżyn

W 2019 roku zasiłki stałe przyznano decyzją 102 osobom na kwotę 498 982 zł; w 2020 r. - 89 osobom, w 2021 r. - 82 osobom. Możemy zaobserwować tendencję malejącą.

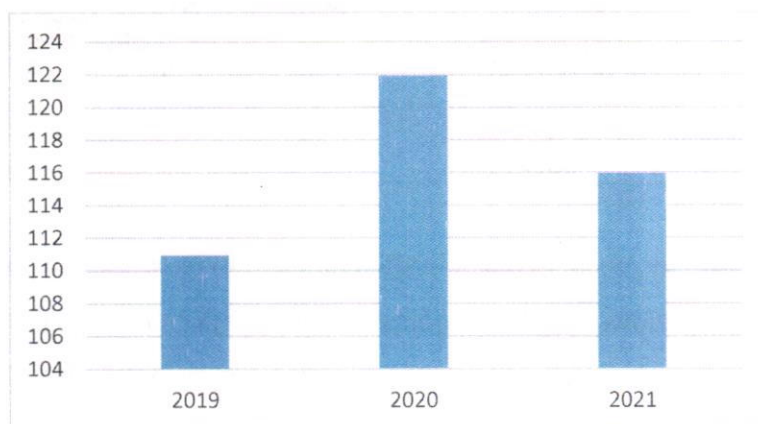
Wykres 11 Przyznane zasiłki stałe

Źródło: opracowanie własne

Zasiłki okresowe w 2019 roku przyznano decyzją - 111 osobom na kwotę 135 156,33 zł; w 2020 r. -122 osobom; w 2021 r. - 116 osobom.

Wykres 12 Przyznane zasiłki okresowe

Źródło: opracowanie własne

Zasiłki celowe i w naturze w 2019 r. przyznano 142 osobom w tym zasiłki celowe specjalne 35 osobom, zdarzenia losowe – 5 rodzinom; w 2020 r. zasiłki celowe i w naturze przyznano 75 osobom, w tym: zasiłki celowe specjalne uzyskały -24 osoby, zdarzenia losowe – 3 rodziny; w 2021 r. zasiłki celowe i w naturze przyznano 88 w tym specjalne uzyskało -26 osób.

3.2.1. Ubóstwo

Szeroka definicja określa ubóstwo jako złożone zjawisko społeczne, powodowane czynnikami społeczno-ekonomicznymi, w którego zakres wchodzi zwłaszcza problem bezrobocia, rodzin wielodzietnych i niepełnych, rodzin żyjących z osobą niepełnosprawną lub długotrwale chorą .

Ubóstwo określa się jako stan, w którym jednostce czy grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, uznanych w danej społeczności za niezbędne. Pod pojęciem „podstawowe potrzeby” kryją się poza wyżywieniem, którego niezbędności nikt nie kwestionuje, takie potrzeby jak: ubranie, opłaty mieszkaniowe, leczenie, uzyskanie wykształcenia. Zjawisko ubóstwa ma wiele przyczyn, może być wywołane bezrobociem, czy niepełnosprawnością, a także biernością życiową i brakiem odpowiedzialności za siebie i własną rodzinę. Ubóstwo jest podstawowym powodem przyznawania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bliżynie.

Tabela 19. Pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bliżynie osobom dotkniętym ubóstwem

Rok	2019	2020	2021
Liczba rodzin	158	149	147
Liczba osób w rodzinie	268	242	215

Źródło: GOPS Bliżyn

Najważniejszym wyzwaniem dla polityki lokalnej powinny być działania ukierunkowane na aktywizację zawodową osób długotrwale pozostających bez pracy, przeciwdziałanie nierównościom społecznym oraz poszukiwanie skutecznych form łagodzenia skutków ubóstwa.

3.2.2. Bezrobocie

Za osobę bezrobotną uważa się osobę niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie albo innej pracy zarobkowej, bądź, jeśli jest osobą niepełnosprawną, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy, nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych lub szkół wyższych w systemie wieczorowym albo zaocznym, zarejestrowaną we właściwym dla

miejsca zameldowania stałego lub czasowego powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej (...).

Bezrobocie w gminie Bliżyn jest zjawiskiem, które dotyka szerokie kręgi społeczne. Straty i skutki społeczne, które powoduje są trudne do oszacowania. Pojawia się na niepokojącą skalę degradacja grup społecznych. Utrata pracy, przejście na zasiłek, z kolei jego utrata i potrzeba korzystania z pomocy społecznej prowadzi do ubóstwa ze wszystkimi jego konsekwencjami. Bezrobocie burzy klimat życia rodzinnego. Wpływa destrukcyjnie na pełnienie przez rodzinę jej podstawowych funkcji. Brak pracy powoduje szybką degradację rodzin, potęguje biedę i rozszerza sferę ubóstwa. Bezrobocie jest często w rodzinie czynnikiem konfliktogennym i nasilającym patologie społeczne jak nadużywanie alkoholu, zdobywanie środków pieniężnych nielegalnymi sposobami. Bezrobocie rodziców dla dzieci i młodzieży kończącej pewien etap edukacji niejednokrotnie oznacza zmianę i ograniczenie planów dalszego kształcenia, obniżanie ich aspiracji edukacyjnych.

Liczba osób bezrobotnych w gminie Bliżyn w latach 2019 i 2020 w podziale na wiek, wykształcenie i staż pracy przedstawia tabela 21.

Tabela 20. Bezrobotni według wieku, wykształcenia i stażu pracy z terenu gminy Bliżyn (stan na dzień 31.12.2019 i 31.12.2020r.)

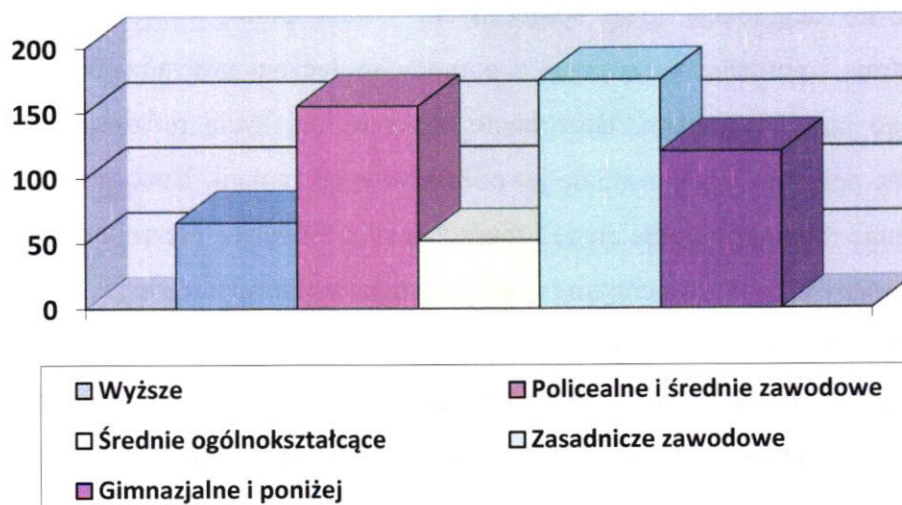
Wyszczególnienie		Rok 2019			Rok 2020		
		Liczba bezrobotnych ogółem	Udział w %	Liczba bezrobotnych kobiet	Liczba bezrobotnych ogółem	Udział w %	Liczba bezrobotnych kobiet
Wiek	18-24	60	10,56	32	62	9,81	32
	25-34	137	24,12	77	158	25,00	86
	35-44	132	23,24	72	138	21,84	83
	45-54	127	22,36	69	140	22,15	72
	55-59	83	14,61	44	89	14,08	47
	60 lat i więcej	29	5,11	X	45	7,12	X
Wykształcenie	Wyższe	66	11,62	44	71	11,23	67
	Policealne i średnie zawodowe	155	27,29	76	163	25,79	51
	Średnie ogólnokształcące	52	9,15	39	69	10,92	83
	Zasadnicze zawodowe	175	30,81	76	190	30,09	78
	Gimnazjalne i poniżej	120	21,13	56	139	21,99	59
Staż	Do 1 roku	114	15,24	102	116	18,35	109
	1-5 lat	84	22,17	127	174	27,53	121
	5-10 lat	144	12,33	74	97	15,35	77
	10-20 lat	105	20,38	109	115	18,20	116
	20-30 lat	44	10,53	50	41	6,49	44

	30 lat i więcej	8	2,05	3	10	1,58	5
	Bez stażu	62	17,29	99	79	12,50	109

Dane: PUP Skarżysko Kamienna

Wykres 13 Bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia w 2019 r.

Źródło: opracowanie własne

Według stanu na dzień 31.12.2019r. liczba bezrobotnych w gminie Bliżyn wynosiła ogółem 568 osób, w tym 294 kobiety.

- udział w ogólnej liczbie bezrobotnych w powiecie wynosił 15,81%;
- bezrobotni z prawem do zasiłku – 84 osoby
- udział bezrobotnych z prawem do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych - 14,79%
- udział bezrobotnych kobiet w ogólnej licznie bezrobotnych - 51,76 %

Najliczniejszą grupę stanowiły osoby długotrwale pozostające bez pracy czyli powyżej 24 miesięcy - 130 osób.

Tabela 21. Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2019 roku

Wyszczególnienie	Ogółem	w tym kobiety
Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy:	496	258
Osoby do 30 roku życia	137	71
W tym do 25 roku życia	60	32
Długotrwale bezrobotne	329	178
Powyżej 50 roku życia	178	79
Korzystające ze świadczeń pomocy społecznej	0	0

Posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	86	63
Posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	0	0
Niepełnosprawni	19	11

Dane: PUP Skarżysko Kamienna

- Według stanu na dzień 31.12.2020 r. liczba bezrobotnych wynosiła ogółem 632 osób, w tym 320 kobiet.
 - udział w ogólnej liczbie bezrobotnych w powiecie wynosił 15,13%;
 - bezrobotni z prawem do zasiłku – 97osoby
 - udział bezrobotnych z prawem do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych kształtował się na poziomie 15,35%
 - udział bezrobotnych kobiet w ogólnej licznie bezrobotnych - 50,63%

Tabela 22. Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2020 i 2021 r.

Wyszczególnienie	Ogółem 2020 r.	Ogółem 2021r.	w tym kobiety 2020 r	w tym kobiety 2021 r.
Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy:	552	512	287	259
Osoby do 30 roku życia	146	108	75	53
W tym do 25 roku życia	62	55	32	24
Długotrwale bezrobotne	373	400	200	209
Powyżej 50 roku życia	204	197	81	79
Korzystające ze świadczeń pomocy społecznej	0	0	0	0
Posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	96	81	82	66
Posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	0	0	0	0
Niepełnosprawni	15	26	10	16

Dane: PUP Skarżysko Kamienna

W 2021 roku liczba bezrobotnych w gminie Bliżyn wynosiła 599 osób, w tym 295 kobiet.

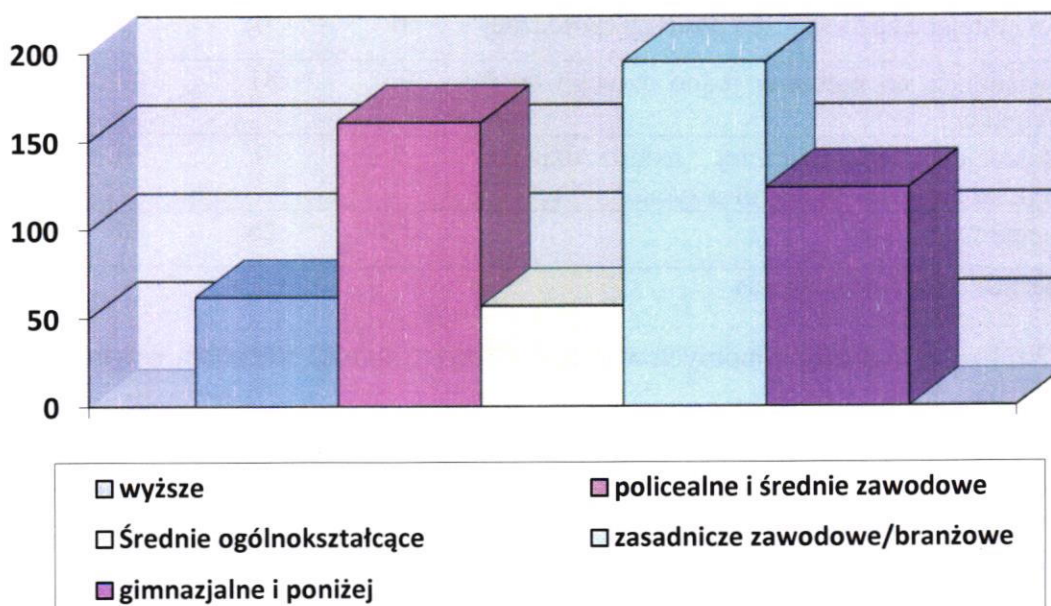

Tabela 23. Stan bezrobocia w gminie Bliżyn w/g wieku, wykształcenia, stażu pracy – stan na 31.12.2021 r.

Wyszczególnienie		Liczba bezrobotnych ogółem	Udział	Liczba bezrobotnych kobiet
Wiek	18-24	55	9,18	62
	25-34	125	20,87	121
	35-44	144	24,04	137
	45-54	152	25,38	122
	55-59	82	13,69	46
	60 lat i więcej	41	6,84	4
Wykształcenie	wyższe	62	10,35	39
	policealne i średnie zawodowe	161	26,88 %	83
	Średnie ogólnokształcące	57	9,52	39
	zasadnicze zawodowe/branżowe	195	32,55	74
	gimnazjalne i poniżej	124	20,70	59
Staż pracy	od 1 roku	109	18,20	57
	1-5 lat	199	27,71	77
	5-10 lat	95	15,86	54
	10-20 lat	117	19,53	56
	20-30 lat	37	6,18	12
	30 lat i więcej	11	1,84	1
	Bez stażu	64	10,68	38
Ogółem		599		295

Dane: PUP Skarżysko Kamienna

Wykres 14. Bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia w 2021 r.

Źródło: opracowanie własne

Z doświadczeń pracowników socjalnych wynika, że bezpośrednim i najbardziej widocznym skutkiem bezrobocia jest obniżenie standardu materialnego rodziny, co wręcz wymusza konieczność korzystania z pomocy społecznej.

Tabela 24. Liczba osób bezrobotnych w gminie Bliżyn w latach 2019-2021

Rok	Ogółem liczba bezrobotnych	w tym kobiety
2019	568	294
2020	632	320
2021	599	295

Dane: PUP Skarżysko Kamienna

Z powyższej tabeli wynika, iż w stosunku do 2019 roku liczba bezrobotnych zwiększyła się o 64 osoby a w 2021 r. zaobserwowano zmniejszenie liczby osób bezrobotnych o 33 osoby. Ten nieznaczny spadek bezrobocia wywołany jest polepszeniem się sytuacji na rynku pracy w Polsce a przede wszystkim migracją zawodową do dużych miast i krajów Unii Europejskiej.

Walka z bezrobociem jest trudnym i długotrwałym przedsięwzięciem, które wymaga współdziałania wielu instytucji, firm i organizacji. Pod pojęciem walki z bezrobociem rozumie się tworzenie nowych miejsc pracy, profilaktykę w miejscach zagrożonych bezrobociem oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu, które towarzyszy zjawisku utraty pracy.

Tabela 25. Liczba rodzin korzystających pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bliżynie z powodu bezrobocia

Rok	2019	2020	2021
Liczba rodzin	166	179	168
Liczba osób w rodzinie	374	386	335

Źródło: GOPS Bliżyn

Analizując powyższe dane można zauważyć, iż największa liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu bezrobocia była w 2020 roku a w kolejnym roku ilość rodzin potrzebujących pomocy nieznacznie zmalała. Klienci otrzymujący pomoc finansową ze względu na występujące bezrobocie to najczęściej osoby z niskimi kwalifikacjami zawodowymi, cechujący się biernością i niezaradnością życiową.

3.2.3. Niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba

Niepełnosprawność to stan będący efektem dysfunkcji natury fizycznej lub psychicznej, ubytku anatomicznego lub dysfiguracji wynikły z urazów, schorzeń lub zaburzeń rozwojowych, powodujący znaczne ograniczenie możliwości wykonywania przez jednostkę podstawowych czynności życiowych.

Mówiąc o osobach niepełnosprawnych, mamy na myśli osoby posiadające stopień niepełnosprawności orzeczonej przez Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, komisje przy ZUS, KRUS. Za niepełnosprawne uznać należy osoby, których stan fizyczny i umysłowy powoduje trwałe lub okresowe utrudnienia bądź uniemożliwia pełnienie ról i zadań społecznych na poziomie powszechnie przyjętych kryteriów.

Choroba i niepełnosprawność to czynniki, które prowadzą do pogorszenia kondycji finansowej każdej rodziny bez względu na jej przynależność społeczno- zawodową i miejsce zamieszkania. Sytuacja taka, to z jednej strony efekt wydatków na leczenie, rehabilitację i różnego typu świadczenia będące udziałem rodzin, w których żyją osoby z ograniczoną przez chorobę sprawnością, z drugiej strony jest ograniczenie dochodów – utrata pracy, renta inwalidzka osoby niepełnosprawnej oraz ograniczenie aktywności zawodowej i możliwości zarobkowania przez innych członków rodziny zobowiązanych do świadczeń opiekuńczych.

Dotknięcie jednego z członków rodziny niepełnosprawnością stanowi sytuację kryzysową. Problemy osób niepełnosprawnych wiążą się głównie z ograniczonymi możliwościami protezowania i zakupu sprzętu ułatwiającego komunikowanie się i samoobsługę, kosztowną i trudno dostępną rehabilitację. Dużym problemem są także bariery architektoniczne w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej jak i w budynkach użyteczności publicznej. Bariery te nie tylko utrudniają, ale niekiedy wręcz uniemożliwiają uczestnictwo w codziennym życiu. Nie bez znaczenia jest również problematyka edukacji osób niepełnosprawnych od chwili urodzenia do ukończenia nauki w ramach posiadanych predyspozycji i możliwości.

Mając na uwadze rozwiązywanie problemów osób niepełnosprawnych Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bliżynie współpracuje z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku - Kamiennej. Od początku 1999 roku powiat realizuje nowe zadania, które związane są między innymi ze środowiskiem osób niepełnosprawnych, a ściślej z rehabilitacją społeczną poprzez uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej,

turnusach rehabilitacyjnych oraz działaniach zmierzających do ograniczenia barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się. Na terenie miasta Skarżysko - Kamienna działają Warsztaty Terapii Zajęciowej, Zespół Placówek Edukacyjno-Wychowawczych, Dzienny Środowiskowy Dom Samopomocy w których uczą się i spędzają wolny czas osoby z terenu Gminy Bliżyn .

Tabela 26. Pomoc udzielana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bliżynie z uwagi na niepełnosprawność

Rok	2019	2020	2021
Liczba rodzin	135	125	131
Liczba osób w rodzinie	241	216	208

Źródło: GOPS Bliżyn

Problemy związane z niepełnosprawnością i długotrwałą chorobą, to również zapotrzebowanie na usługi społeczne, chociażby usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, terapię, uczestnictwo w ośrodkach wsparcia, klubach seniora.

Grupami korzystającymi z pomocy z powodu niepełnosprawności i długotrwałej choroby są również osoby uzależnione, chore psychicznie. (zwiększone wydatki na leczenie, zakup leków).

Głównym celem polityki społecznej wobec niepełnosprawności na terenie gminy Bliżyn powinno być podjęcie działań we wszystkich ważnych sferach życia: zatrudnieniu, edukacji, zabezpieczeniu socjalnym, mieszkalnictwie, dostępie do dóbr i usług, poprzez np. likwidację wszelkiego rodzaju barier (architektonicznych, komunikacyjnych, psychologicznych), tworzenie różnych form samopomocy w rozwiązywaniu problemów życia codziennego umożliwiających pełną integrację społeczną i przeciwdziałających marginalizacji społecznej.

Tabela 27. Pomoc udzielana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bliżynie dla rodzin dotkniętych długotrwałą chorobą

Rok	2019	2020	2021
Liczba rodzin	175	169	180
Liczba osób w rodzinie	320	281	310

Źródło: GOPS Bliżyn

Specjalistyczne usługi opiekuńcze to zadanie zlecone gminie, a tą formą pomocy objęte są rodziny (dzieci z autyzmem i innymi schorzeniami psychicznymi). Środki na te usługi zapewnia Wojewoda. Pomoc świadczona jest w miejscu zamieszkania dziecka, przez

osoby ze specjalistycznym przygotowaniem (logopeda, pedagog, rehabilitant). Podstawę prawną tego rodzaju świadczenia stanowi Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych. Gmina otrzymuje na ten cel dotację a usługi są odpłatne według tabeli odpłatności ustalonej w rozporządzeniu.

W 2019 r. zostało objętych pomocą 6 rodzin, koszt usług – 53 713,32 zł.

W 2020 r. zostało objętych pomocą 7 rodzin, koszt usług - 47 925,50 zł.

W 2021 r. zostało objętych pomocą 7 rodzin, koszt usług - 68 040 zł.

Usługi opiekuńcze w 2019 r świadczyło 6 opiekunek domowych dla 35 osób. Koszt usług 287 528,20 zł. Wykonano w tym zakresie 8 343 świadczenia. Usługi te są odpłatne według stawek uchwalonych przez Radę Gminy.

W 2020 r. również 6 opiekunek świadczyło usługi dla 36 osób. Koszt usług 276 636 zł. Wykonano 8474 świadczenia. W 2021 r. 6 opiekunek świadczyło usługi dla 37 osób. Koszt usług 322 882 zł. Wykonano 8973 świadczenia.

Tabela 28. Odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej

Rok	Liczba Osób	Koszt Usług
2019	32	690 346,91 zł
2020	26	616 108 zł
2021	26	593 374 zł

Źródło: GOPS Bliżyn

3.2.4. Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z Zakładu Karnego

Grupę klientów pomocy społecznej stanowią również osoby zwolnione z zakładów karnych.

Pomoc przyznawana tym osobom kształtowała się następująco:

Tabela 29. Osoby korzystające z pomocy GOPS w Bliżynie z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z Zakładu Karnego.

Rok	2019	2020	2021
Liczba rodzin	0	1	2
Liczba osób w rodzinie	0	2	2

Źródło: GOPS Bliżyn

W obecnej sytuacji ekonomicznej, osoby wracające do społeczeństwa mają trudności readaptacyjne. Praca socjalna z tą kategorią beneficjentów nabiera więc znaczenia. Konieczna jest jednak do osiągnięcia readaptacji byłych więźniów koordynacja działalności kuratorów sądowych i pracowników socjalnych. Trudno jest oczekiwać powodzenia

w realizowanym procesie resocjalizacji skazanych bez socjalnego zabezpieczenia ich funkcjonowania w początkowym okresie pobytu na wolności. Obecnie praktyka jest najczęściej taka, że kurator pod którego opieką znajduje się osoba opuszczająca zakład karny, nie dysponuje większymi możliwościami pomocy w zakresie uzyskania zatrudnienia i zakwaterowania.

3.2.5. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych

Kolejną przesłanką, która dominuje pośród problemów pomocy społecznej jest bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Część osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bliżynie to osoby, które cechuje niezaradność w opiece i wychowaniu dzieci oraz prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym nieracjonalne dysponowanie budżetem domowym.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zagrożone kryzysem z powodu uzależnień lub przemocy otrzymują pomoc asystenta rodziny. W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Bliżynie wsparcia w tym zakresie udzielają 2 osoby.

W 2019 roku pomocą objęto 16 rodzin niewydolnych wychowawczo, w tym 33 dzieci. W 2020 r. pomocą objęto 17 rodzin w tym 35 dzieci. W 2021r. pomocą objęto 15 rodzin, w tym 26 dzieci. Rodziny otrzymują pomoc socjalną, prawną, konsultacje i poradnictwo specjalistyczne.

Tabela 30. Koszty wynikające z realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Rok	Dofinansowanie Wojewody w zł	Wkład własny gminy w zł	Łączny koszt w zł
2019	29 926,00	40 634,00	70 560,00
2020	3 399,13	82 137,77	85 536,90
2021	3 000,00	74 936,33	77 936,33

Źródło: GOPS Bliżyn

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w placówce opiekuńczo-wychowawczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości :

- 10 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,

- 30% wydatków w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% wydatków w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W związku z umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej tj. w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczo-wychowawczych w 2019 r. wydatkowano kwotę 156 943,71 zł, w 2020 r. 166 956,64 zł. Natomiast w 2021r. 38 364,29zł.

Tabela 31. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach wychowawczych

Rok	2019	2020	2021
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	6	13	14
Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo wychowawczych	6	6	5

Źródło: GOPS Bliżyn

Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka, w którym nawiązuje ono pierwsze kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Na środowiska rodzinne składa się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców, ogólna struktura środowiska.

Zaburzona struktura rodziny, często spotykana wśród świadczeniobiorców ośrodka, niekorzystnie wpływa na sytuację dziecka, na jego więź rodzinną. Rodziny klientów ośrodka odznaczają się często zaburzoną strukturą w postaci nieustabilizowanych formalnie i społecznie związków, rozkładem pożycia małżeńskiego, częstymi zmianami partnerów, występuje w nich przemoc skierowana na partnera lub dzieci.

W rodzinach zaburzonych rodzicom brakuje umiejętności tworzenia właściwego klimatu życia rodzinnego, rozładowania napięć powstałych poza domem, właściwych wzorców komunikacji i dawania rodzinie poczucia bezpieczeństwa, obdarzania dzieci uwagą. W wielu sytuacjach dzieci pochodzące z tych rodzin pozostawiane są same sobie, większość wolnego czasu spędzają wśród rówieśników na podwórku, częściej pojawiają się u nich problemy szkolne. Dzieci odrzucone przez środowisko rodzinne szukają akceptacji wśród rówieśników, łączą się w grupy subkulturowe, zaczynają wagarować, uciekać z domu i popadać w konflikt z prawem. Problemy opiekuńczo – wychowawcze, przemoc w rodzinie, konflikty międzypokoleniowe wielokrotnie są przyczyną umieszczenia dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo – wychowawczych.

3.2.6. Uzależnienia

Kolejną z grup dysfunkcyjnych, która objęta jest pomocą ze strony systemu pomocy społecznej stanowią osoby uzależnione od alkoholu i innych używek .

Z problemem nadużywania alkoholu pracownicy socjalni spotykają się od wielu lat. Niepokojącym jest fakt wzrastania liczby osób uzależnionych od alkoholu i obniżania wieku pierwszego z nim kontaktu. W rodzinach, które objęte są pomocą socjalną pracownicy dość często obserwują stwarzanie sytuacji sprzyjających picciu alkoholu, stosowanie zachęty do spożywania i przedstawianie łatwości jego zdobywania. Szczęólnego znaczenia w tych rodzinach nabiera wzorzec picia alkoholu i niekorzystny wpływ rozbieżności między zachowaniem rodziców i wymaganiami stawianymi wobec dziecka co do spożywania alkoholu, brak kontroli ze strony rodziców, stosowanie niewłaściwych metod wychowawczych. W wielu środowiskach daje się zauważyć zjawisko „dziedziczenia” alkoholizmu. Problem nadużywania alkoholu przez podopiecznych pomocy społecznej jest bardzo skomplikowany, ponieważ obok alkoholizmu występują zaburzenia komunikacji między członkami rodziny, bieda, problemy wychowawcze i zdrowotne. Praca z zaburzonymi osobami jest bardzo trudna, długotrwała i często skazana na niepowodzenie.

Kwestią rozwiązywania problemów alkoholowych zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Realizuje ona Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii oraz Innych Uzależnień na lata 2022-2025.

W rozwiązywaniu problemu alkoholizmu Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bliżynie na szczeblu podstawowym współpracuje z :

- a) Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy GOPS w Bliżynie.
- b) Punktem Konsultacyjnym dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz ofiar przemocy domowej .

W Punkcie Konsultacyjnym pomoc świadczy trzech specjalistów (4 pierwsze poniedziałki miesiąca) oraz pedagog, natomiast w pierwsze cztery wtorki każdego miesiąca dyżur pełni psycholog. Tym sposobem prowadzona jest działalność wielotorowa a pomocą objęci są wszyscy członkowie rodziny.

Tabela 32. Osoby uzależnione od alkoholu objęte pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Rok	2019	2020	2021
Liczba rodzin	23	26	28
Liczba osób w rodzinie	33	45	37

Źródło: GOPS Bliżyn

Działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych spowodowały, że coraz więcej rodzin z problemem alkoholowym oraz występowaniem przemocy ujawnia się, szuka pomocy, zgłasza problem.

Poprzez większą świadomość społeczną ofiary przemocy oraz osoby współuzależnione od alkoholu podejmują działania, mające na celu wyjście z trudnej sytuacji rodzinnej.

3.2.7. Przemoc w rodzinie

Zespół Interdyscyplinarny działa w oparciu o Regulamin przyjęty przez Radę Gminy Bliżyn Uchwałą Nr XXIX/214/2021 z dnia 21 grudnia 2021 r.. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów współpracujących na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz specjalistów w danym zakresie, w szczególności poprzez:

- ocenę sytuacji osoby indywidualnej, rodziny, grup lub środowisk znajdujących się w sytuacji kryzysowej,
- udzielenie pomocy, w tym poradnictwa socjalnego, prawnego, psychologicznego osobom wymagającym wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów,
- podejmowanie interwencji w przypadkach przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu jej powstrzymanie,
- udzielanie pomocy dzieciom doświadczającym i będącym świadkami przemocy w rodzinie,
- podejmowanie wspólnych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego zobowiązani są do zachowania poufności wszelkich informacji i danych, które uzyskali przy realizacji ww. zadań. Obowiązek ten rozciąga się również na okres po ustaniu członkostwa w Zespole.

Celem Zespołu Interdyscyplinarnego jest stworzenie jednolitego silnego frontu oddziałyującego zarówno na osobę doznającą jak i stosującą przemoc, oraz spójnego przepływu informacji pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz pomocy rodzinie.

Sprawcy przemocy są pouczeni, iż przemoc jest przestępstwem karanym z art.207 kk „§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.” Członkowie Zespołu współpracują ze szkołą, pedagogiem i wychowawcami, którzy znają problemy rodzin.

Rodziny otrzymują wsparcie ze strony specjalistów: porady, informacje prawne, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, pomoc finansową, działania zmierzające do leczenia przeciwalkoholowego, pomoc w uzyskaniu pracy dochodowej lub wynajęciu mieszkania. Osoby doznające przemocy motywowane i mobilizowane są do podjęcia decyzji zmierzającej do poprawy swojej sytuacji życiowej.

Tabela 33. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy finansowej, u których występowało zjawisko przemocy domowej.

Rok	2019	2020	2021
Liczba rodzin	11	8	12
Liczba osób w rodzinie	31	22	35

Źródło: GOPS Bliżyn

W 2019 roku założono 12 Niebieskich Kart, w tym wypełnionych przez policję 12. Gminny Zespół Interdyscyplinarny wydał 11 skierowań do Punktu Konsultacyjnego tj. do psychologa, terapeuty, pedagoga, 19 osób skierował do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W 2020 roku założono 10 Niebieskich Kart, w tym wypełnionych przez policję 10. Gminny Zespół Interdyscyplinarny wydał 4 skierowania do Punktu Konsultacyjnego tj. do psychologa, terapeuty, pedagoga, 4 osoby skierował do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W 2021 roku założono 12 Niebieskich Kart, w tym wypełnionych przez policję 12 kart.

Gminny Zespół Interdyscyplinarny wydał 10 skierowań do Punktu Konsultacyjnego tj. do psychologa, terapeuty, pedagoga, 6 osób skierował do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Osoby pokrzywdzone zostały skierowane do instytucji zewnętrznych zapewniających poradnictwo psychologiczne, prawne i terapeutyczne.

3.3. Inne formy pomocy i świadczenia

GOPS realizuje działania z zakresu dożywiania dzieci w szkole. Część środków finansowych na to zadanie otrzymuje z budżetu państwa. W chwili obecnej najpilniejszą potrzebą jest zapewnienie posiłku tym dzieciom, które nie mają go w domu lub zjadają posiłek niepełnowartościowy. W oparciu o dokumenty gminne przyjęte przez Radę Gminy Bliżyn ze środków w ramach programu mogą korzystać mieszkańcy gminy kwalifikujący się zgodnie z kryterium wg. ustawy o pomocy społecznej oraz na wniosek dyrektora szkoły uczniowie, których rodzina znajduje się w trudnej sytuacji, bez konieczności przeprowadzania wywiadu środowiskowego.

Tabela 34. Zestawienie kosztów dożywiania oraz źródło finansowania zakupionych posiłków dla dzieci i młodzieży.

Rok	Liczba dzieci korzystających z dożywiania	Źródło finansowania w zł		
		ogółem koszt	w tym dotacja Wojewody	w tym środki własne
2019	120	69 569,40	42 181,90	27 387,50
2020	101	63 494	34 817	28 342
2021	72	41 695	24 579	17 116

Źródło: GOPS Bliżyn

Liczba korzystających z dożywiania w okresie ostatnich trzech lat systematycznie zmniejsza się. W 2019 r. z bezpłatnego dożywiania korzystało 120 osób, w 2020 r. – 101 a w 2021 r. – 72.

Ze środków Programu „Posiłek w szkole i w domu” wypłacane są również zasiłki celowe na zakup żywności dla rodzin i osób o niskich dochodach.

Tabela 35. Zestawienie kosztów programu „Posiłek w szkole i w domu”

Rok	Liczba osób korzystających z dożywiania	Źródło finansowania w zł		
		ogółem koszt	w tym dotacja Wojewody	w tym środki własne
2019	296	212 000,00	154 000,00	53 000,00
2020	211	209 395,00	167 516,00	41 879,00
2021	178	215 000,00	172 000,00	43 000,00

Źródło: GOPS Bliżyn

Należy podkreślić, że w okresie pandemii COVID-19 rodziny, których dzieci uczyły się zdalnie i nie korzystały z gorących posiłków w szkole otrzymywały zasiłki celowe w ramach programu.

W ramach pomocy żywnościowej GOPS wydał w 2019 r. 380 skierowań po pomoc dla 758 osób w rodzinach. W 2020 r. pracownicy socjalni wydali 361 skierowań dla 721 osób w rodzinach w ramach Podprogramu 2019 a także 319 skierowań dla 608 osób w rodzinach w ramach Podprogramu 2020.

W 2020 r. współpracowano z Wojskami Obrony Terytorialnej w zakresie dostarczania artykułów żywnościowych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa dla mieszkańców Gminy Bliżyn w związku z epidemią COVID-19. Pracownicy socjalni wraz z żołnierzami dostarczali żywność osobom starszym i niepełnosprawnym, którą przygotowała organizacja pozarządowa Polski Komitet Pomocy Społecznej Oddział Bliżyn. Objęto pomocą 120 rodzin.

W 2021 r. pracownicy socjalni wydali 42 skierowania dla 84 osób w rodzinach w ramach Podprogramu 2020 oraz 191 skierowań dla 343 osób w rodzinach w ramach Podprogramu 2021.

Od 2004 r. funkcjonuje w Polsce nowy system świadczeń rodzinnych uregulowany ustawą o świadczeniach rodzinnych. Cytowana ustawa wyłączyła ten rodzaj wsparcia rodziny z systemu pomocy społecznej, zamieniając jednocześnie szereg dotychczasowych, niezależnych od siebie świadczeń na jeden zasiłek rodzinny wraz z dodatkami (dodatek rehabilitacyjny, na dojazdy do szkoły, z tytułu wielodzietności, dodatek wychowawczy, z tytułu urodzenia dziecka). Do systemu świadczeń rodzinnych zaliczają się także świadczenia opiekuńcze – zasiłek pielęgnacyjny oraz świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna, świadczenie wychowawcze.

O świadczenia rodzinne ubiegać się mogą obywatele polscy, cudzoziemcy posiadający obywatelstwo państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz cudzoziemcy przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, posiadający status uchodźcy lub zezwolenie na osiedlenie się w RP, jeśli zamieszkują łącznie z członkami rodzin na terytorium RP. Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami mają na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Świadczenia opiekuńcze mają na celu pomoc finansową dla osób rezygnujących z zatrudnienia na rzecz opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny.

Tabela 36. Zakres świadczonej pomocy w formie świadczeń rodzinnych

Wyszczególnienie	2019		2020		2021	
	Liczba świadczeń	Wydatki w zł	Liczba świadczeń	Wydatki w zł	Liczba świadczeń	Wydatki w zł
Zasiłek rodzinny i dodatki	7637	915 254	6504	763 640	5607	650 088
Zasiłek pielęgnacyjny	3588	680 174	3531	761718	3 503	752 751
Świadczenie pielęgnacyjne	477	739 738	654	1 172 401	767	1 491 034
Świadczenie wychowawcze	10100	5 026 541	12 037	5 973 818	12079	5 996 458
Dodatek z tytułu urodzenia dziecka	41	41 000	33	33 000	37	37 000
Specjalny zasiłek opiekuńczy (na podst. ustawy z dnia 1 lipca 2013)	272	167485	225	138800	147	89053
Zasiłek dla opiekuna	117	71180	49	29822	11	6820
Razem:	22232	7 641 372	23 033	8 873 199	22 151	9 023 204

Dane: GOPS Bliżyn

W oparciu o ustawę o systemie oświaty i uchwałę Rady Gminy Bliżyn uczniom zamieszkałym na terenie gminy udzielana jest pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym w formie stypendium szkolnego i zasiłku szkolnego.

Uprawnionymi do otrzymywania stypendium szkolnego są uczniowie szkół, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie. W szczególności gdy w rodzinie tej występuje: bezrobocie, niepełnosprawność,

ciężka lub długotrwała choroba, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna.

Tabela 37. Formy pomocy materialnej dla uczniów

I.p.	Forma pomocy	Liczba uczniów objęta pomocą	Łączna kwota w zł	Ze środków gminy w zł
2019 rok				
1.	Stypendium	111	144 038	14
2.	Zasiłki szkolne	7		404
2020 rok				
3.	Stypendium	88	70 000	7 000
4.	Zasiłki szkolne	6		
2021 rok				
5.	Stypendium	63	69 620	6 962
6.	Zasiłki szkolne	3		

Źródło: GOPS Bliżyn

Z powyższego zestawienia wynika, iż zmniejsza się liczba uczniów pobierających stypendium oraz zasiłek szkolny.

Fundusz Alimentacyjny

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznawane są na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł miesięcznie. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Świadczenia te przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 900 zł. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Bezskuteczność egzekucji w rozumieniu ww. ustawy oznacza egzekucję, w wyniku której w okresie ostatnich dwóch miesięcy nie wyegzekwowano pełnej należności z tytułu zaległych i bieżących zobowiązań alimentacyjnych. Działania wobec dłużników alimentacyjnych przewidziane w ustawie, podejmuje organ właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika alimentacyjnego. Działania wobec dłużników alimentacyjnych podejmowane są zgodnie z ustawą tj. przeprowadzenie wywiadu środowiskowego i przyjęcie oświadczenia majątkowego, aktywizacja zawodowa - skierowanie do Powiatowego Urzędu Pracy, składanie wniosków o ściganie za przestępstwo i zatrzymanie

prawa jazdy. Należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną do świadczenia z funduszu alimentacyjnego podlegają ściągalsności w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Tabela 38. Wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego w latach 2019-2021

ROK	2019	2020	2021
Wydatki ogółem w zł	317 488	251 864	248 708
Liczba świadczeń w szt.	750	574	561
Liczba rodzin	47	34	33
Kwota wyegzekwowana przez komorników w zł	131 265,43	150 069,27	107 563,49

W związku z realizacją ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (500+) w 2019 r. wypłacono świadczenia dla 695 rodzin w tym 1029 dzieci na kwotę 4 979 740 zł. Największą ilość stanowiły rodziny z jednym dzieckiem – 376, z dwójką dzieci -278, z trójką dzieci -38, z czwórką – 2 i z piątką dzieci – 1 rodzina.

W 2020 r. wypłacono świadczenia dla 692 rodzin w tym 1067 dzieci na kwotę 6 030 183 zł. Największą ilość stanowiły rodziny z jednym dzieckiem – 376, z dwójką dzieci -261, z trójką dzieci -52, z czwórką – 2 i z piątką dzieci – 1 rodzina.

W 2021 r. wypłacono świadczenia dla 701 rodzin w tym 1072 dzieci na kwotę 6 005 431 zł. Największą ilość stanowiły rodziny z jednym dzieckiem – 379, z dwójką dzieci -260, z trójką dzieci -56, z czwórką – 4 i z piątką dzieci – 2 rodziny.

GOPS realizował program „Dobry start”- 300+ - to kwota 300 zł jednorazowego wsparcia dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny. W 2019 roku wypłacono 744 świadczenia na kwotę 223 200 zł . W 2020 r. wypłacono 736 świadczeń na kwotę 220 800 zł.

Realizując program Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny, którego celem jest promowanie modelu rodziny wielodzietnej i jej pozytywnego wizerunku. W roku 2019 wydano 97 Kart Dużej Rodziny, w 2020 r. – 22 karty natomiast w 2021 r. 29 kart.

3.4. System opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi

Osoby starsze, samotne i niepełnosprawne potrzebują więcej wsparcia ze strony społeczeństwa, aby osiągnąć takie same lub zbliżone warunki życia jak inni. To wsparcie powinno być traktowane nie tylko jako przywilej, ale jako przysługujące prawo.

Powyższe zagadnienie rodzi potrzebę rozbudowy usług socjalnych i zwiększenie zasobu usług opiekuńczych w środowisku jak również korzystania w większym stopniu z usług instytucjonalnych. Obecnie na terenie gminy proces starzenia się społeczeństwa nie stanowi problemu. Zwykle osoby starsze zamieszkują w otoczeniu najbliższej rodziny (rodziny wielopokoleniowe), gdzie mają zapewnioną opiekę i pomoc w codziennym funkcjonowaniu. Jednak z rozeznania środowiska wynika, że za kilka lat potrzeby w tym zakresie mogą zwiększyć się kilkakrotnie w zakresie usług opiekuńczych jak i specjalistycznych.

Przy powszechnym zjawisku występowania procesu starzenia się społeczeństwa, problem opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi staje się coraz poważniejszy. Niekorzystnym zjawiskiem jest również liczba osób całkowicie samotnych. Problemy te stawiają przed samorządami nowe wyzwania, gdyż osobom takim należy zagwarantować dostępność do usług bytowych, urzędowych, mieszkaniowych oraz intelektualnych i zdrowotnych. Ludzie starsi, samotni i niepełnosprawni potrzebują szczególnego rodzaju wsparcia – jak najdłuższe utrzymanie ich we własnym środowisku. Należy podejmować działania, które ułatwią im życie, a także wydłużają okres ich samodzielności społecznej. Problem ludzi starszych jest trudny do rozwiązania zwłaszcza na terenach wiejskich, gdzie często brakuje odpowiedniego zaplecza zdrowotnego, domów pomocy społecznej, placówek wsparcia dziennego, ale także klubów i świetlic.

Osoby starsze mogą liczyć na pomoc finansową ze strony Gminnego Ośrodka Pomocy, jeśli spełniają ustawowe kryterium dochodowe oraz ich wiekowi towarzyszy dysfunkcja. Celem polityki samorządu gminnego względem osób starszych i niepełnosprawnych jest poprawianie jakości życia poprzez umożliwienie im korzystania z oferty opiekuńczej – usługi opiekuńcze, edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej co zapewniają kluby seniora.

Klub Seniora „Emeryt” w Bliżynie założony został we wrześniu 2005r. Działa pod auspicjom Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bliżynie. Członkowie klubu spotykają się raz w miesiącu, w świetlicy Ochotniczej Straży Pożarnej w Bliżynie. Spotkania seniorów odbywają się min. z okazji Walentynek, Dnia Kobiet, Dnia Seniora, Andrzejek, Wigilii.

Seniorzy organizują wycieczki autokarowe i rowerowe, zwiedzają i poznają miejsca i budowle związane z historią Polski, osobliwościami przyrody, skanseny i miejsca kultu religijnego.

O potrzebie istnienia i działania klubów seniora świadczy fakt, że powstawały również w innych miejscowościach gminy Bliżyn. W Sorbinie powstał Klub Seniora „Pogodni” skupiający seniorów z Sorbina, Zbrojowa i Nowek.

W 2019 r. Gmina Bliżyn przystąpiła do rządowego programu Senior+ i pozyskała środki na utworzenie placówki Klub Senior +, który działa w Mroczkowie. Łączny koszt zadania to 161 593,24 zł, z czego dofinansowanie Wojewody wyniosło 127 943,57 zł a wkład własny gminy 33 649, 67 zł. W 2020 r. Klub ten działał w formie zdalnej. Od 1 stycznia 2021 r. Klub Senior+ wznowił działalność a na funkcjonowanie klubu pozyskano środki w kwocie 26 700 zł.

Od października 2020 r. realizowano Program Rządowy „Wspieraj Seniora”. Program skierowany jest do osób starszych powyżej 70 roku życia. Jego celem było zapewnienie usług wsparcia seniorom, którzy podczas epidemii zdecydowali się pozostać w domu. Usługa wsparcia polegała na dostarczaniu zakupów tj. artykułów spożywczych, środków higieny i leków. W 2020 r. pozyskano środki w wysokości 23 720,55 zł, wkład własny 6 032 zł.

Z programu skorzystało 27 osób. W 2021 r. program kontynuowano a z programu skorzystało 20 osób.

W latach 2020 - 21 realizowano pomoc dla osób na kwarantannie polegający na dostarczaniu podstawowych artykułów spożywczych, higienicznych i leków.

3.5. Katalog zidentyfikowanych problemów społecznych w gminie Bliżyn

Podczas prac nad strategią zidentyfikowano najistotniejsze problemy społeczne występujące w gminie Bliżyn. Należą do nich: bezrobocie i ubóstwo, niepełnosprawność, problemy wychowawczo-opiekuńcze, uzależnienia oraz niskie szanse edukacyjne.

Poniższe tabele przedstawiają analizę SWOT sytuacji społecznej w gminie Bliżyn w poszczególnych obszarach.

Tabela 39. Obszar - bezrobocie i ubóstwo

I. POMOC NA RZECZ OSÓB ZAGROŻONYCH BEZROBOCIEM	
<p>ZASOBY / DOŚWIADCZENIA</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizacja aktywizacji bezrobotnych (kursy, przekwalifikowania zawodowe, staże), - instytucje rynku pracy i pomocy społecznej w powiecie, - pozyskiwanie środków zewnętrznych na aktywizację mieszkańców, - niskie wynagrodzenia. 	<p>BIEŻĄCE PROBLEMY:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wysoki poziom bezrobocia w gminie, - wysokie dla pracodawców koszty pracy, - wysokie podatki i składki ZUS, które ograniczają możliwość zatrudnienia większej liczby osób, - brak doświadczenia zawodowego wśród absolwentów, - mała liczba atrakcyjnych ofert prac, - prawo pracy nieprzychylnie pracodawcom, - niska stopa życiowa części mieszkańców.
<p>DAŻENIA/ POTRZEBY /ASPIRACJE :</p> <ul style="list-style-type: none"> - nowe miejsca pracy, - rozwój turystyki i agroturystyki, - ułatwienie prowadzenia działalności gospodarczej, - pomoc finansowa dla uzdolnionej młodzieży, - punkt porad dla osób bezrobotnych (prawne, ekonomiczne, zawodowe), - różne metody przekazywania informacji o wolnych miejscach pracy (internet, wydawnictwa, itp.). 	<p>MOŻLIWE ZAGROŻENIA:</p> <ul style="list-style-type: none"> - niezdrowa konkurencja, - korupcja, - migracja zarobkowa młodych do większych miast.

Tabela 40. Obszar- niepełnosprawność

II. OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE , CHORE I STARSZE	
<p>ZASOBY/DOŚWIADCZENIA:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dom Pomocy Społecznej w Skarżysku - Kamiennej, - Środowiskowy Dom Pomocy – powiat, - opiekunki domowe, - kluby seniora. 	<p>BIEŻĄCE PROBLEMY:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykluczenie społeczne osób starszych, - starzenie się społeczeństwa, - bariery architektoniczne.
<p>DAŻENIA/ POTRZEBY /ASPIRACJE :</p> <ul style="list-style-type: none"> - specjalistyczne usługi opiekuńcze, 	<p>MOŻLIWE ZAGROŻENIA:</p>

<ul style="list-style-type: none"> - domy opieki w gminie, - mieszkania chronione, opieka w miejscu pobytu chorego, - sala rehabilitacyjna, - warsztaty terapii zajęciowej, - wolontariat dla osób starszych, - likwidacja barier architektonicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - wykluczenie społeczne osób starszych i niepełnosprawnych.
---	---

Tabela 41.Obszar - problemy opiekuńczo-wychowawcze

III. RODZINY Z PROBLEMAMI WYCHOWAWCZO-OPIEKUŃCZYMI	
<p>ZASOBY/DOŚWIADCZENIA:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pedagodzy w szkołach, - stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, - pracownicy socjalni w GOPS, - asystenci rodziny, - szeroka działalność ośrodka pomocy społecznej. 	<p>BIEŻĄCE PROBLEMY</p> <ul style="list-style-type: none"> - agresja, - łatwy dostęp do alkoholu i narkotyków, - popadanie w uzależnienia (eksperymentowanie ze środkami uzależniającymi), - „eurosieroctwo”, - dłużej, roszczeniowi klienci pomocy społecznej (GOPS), - brak miejsc całodobowego pobytu dla osób w kryzysie.
<p>DAŻENIA/ POTRZEBY /ASPIRACJE</p> <ul style="list-style-type: none"> - świetlice środowiskowe w każdym sołectwie z zapleczem sportowym, - punkt konsultacyjny dla osób z problemami opiekuńczo-wychowawczymi (pierwsza pomoc), - dyżury prawnika na potrzeby mieszkańców, 	<p>MOŻLIWE ZAGROŻENIA:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzmożona przestępczość

<ul style="list-style-type: none"> - warsztaty (zajęcia) z prowadzenia domu, gospodarowania budżetem, bycia rodzicem, - odpowiednia liczba pracowników socjalnych w stosunku do liczby potrzebujących rodzin, - zagospodarowanie czasu wolnego w okresie wakacji i ferii na cały ten okres , - uruchomienie bezpłatnej linii dla osób potrzebujących pomocy, - zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, - zajęcia korekcyjne, - logopeda. 	
---	--

Tabela 42. Obszar-uzależnienia

IV. UZALEŻNIENIA	
<p style="text-align: center;">ZASOBY/DOŚWIADCZENIA</p> <ul style="list-style-type: none"> - GKRPA, - Punkt Konsultacyjny, - Poradnia Leczenia Uzależnień – powiat, - podstawowa opieka zdrowotna, - pielęgniarki szkolne, - pedagog, - zespół interdyscyplinarny, - wsparcie w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie. 	<p style="text-align: center;">BIEŻĄCE PROBLEMY</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak miejsc całodobowego pobytu dla osób w kryzysie, - wzrost liczby uzależnień, - niski wiek pierwszego kontaktu z alkoholem i innymi środkami psychoaktywnymi, - przemoc fizyczna, psychiczna, - łatwy dostęp do narkotyków i alkoholu.
<p style="text-align: center;">DAŻENIA/ POTRZEBY /ASPIRACJE</p> <ul style="list-style-type: none"> - grupy wsparcia szczególnie kobiet (współuzależnienia), - świetlica socjoterapeutyczna najbliższej miejsca pobytu, - telefon zaufania dla wszystkich, dostępny całodobowo. 	<p style="text-align: center;">MOŻLIWE ZAGROŻENIA</p>

Tabela 43. Obszar- równanie szans edukacyjnych

V. RÓWNANIE SZANS EDUKACYJNYCH MIESZKAŃCÓW	
<p style="text-align: center;">ZASOBY/DOŚWIADCZENIA</p> <ul style="list-style-type: none"> - zajęcia sportowo-rekreacyjne, - koła zainteresowań, - usługi z zakresu nauczania języków obcych, - przedszkola, - świetlice szkolne. 	<p style="text-align: center;">BIEŻĄCE PROBLEMY</p> <ul style="list-style-type: none"> - spędzanie czasu wolnego przez młodzież wiejską „na ulicy”.
<p style="text-align: center;">DAŻENIA/ POTRZEBY /ASPIRACJE</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjazdy do teatru, kina, muzeum, - wyjazdy na basen, - „zielone” i „białe” szkoły, - ustawiczne kształcenie, - wzrost poziomu nauczania, certyfikaty. 	<p style="text-align: center;">MOŻLIWE ZAGROŻENIA</p> <ul style="list-style-type: none"> - agresja, uzależnienia, patologia wśród uczniów i młodzieży.

IV. KIERUNKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

4.1. Wizja

Gmina Bliżyn zapewniająca mieszkańcom wysoki poziom i jakość życia, wsparcie rodzin, seniorów, ochronę zdrowia i bezpieczeństwo oraz równy dostęp do edukacji dzieci, młodzieży.

Proponowana wizja opisuje stan docelowy do którego dążymy, przez co negatywne zjawiska zostaną zminimalizowane lub nastąpi ich całkowita likwidacja. Gmina będzie zapewniała dobre warunki życia mieszkańcom dzięki wsparciu, zadbanemu otoczeniu, infrastrukturze przyjaznej mieszkańcom, rozwiniętej bazie rekreacyjnej i kulturowo-oświatowej służącej wszystkim pokoleniom mieszkańców.

Proponowany kierunek polega głównie na wspieraniu rodziny, pomocy w integracji rodziny, przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji rodziny, pomocy w rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniami, przemocą domową, ubóstwem oraz bezrobociem. Istotna jest pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym. Dążenie do realizacji wymaga wdrożenia celów strategicznych oraz operacyjnych wraz z kierunkami działań.

Wizja rozwoju społecznego gminy Bliżyn jest spójna z założeniami Strategii Rozwoju Gminy, która zakłada rozwój społeczny i gospodarczy z wykorzystaniem naturalnego potencjału społecznego i przyrodniczego gminy. Zakłada aktywizację gospodarczą, społeczną oraz poprawę warunków życia mieszkańców gminy.

4.2. Cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działań

4.2.1. Cele strategiczne i sposoby ich osiągnięcia

W wyniku analiz strategicznych wyodrębniono cele strategiczne oraz cele operacyjne.

CEL STRATEGICZNY 1. WSPARCIE RODZIN ORAZ WSPOMAGANIE ROZWOJU DZIECI I MŁODZIEŻY

Cele operacyjne :

- 1.1. Pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo.
- 1.2. Pomoc rodzinom będącym w trudniej sytuacji materialnej z powodu wielodzietności i samotnego rodzicielstwa.
- 1.3. Zwiększenie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
- 1.4. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz zdrowego stylu życia.
- 1.5. Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.
- 1.6. Wsparcie rodzin zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

CEL STRATEGICZNY 2. WSPARCIE OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Cele operacyjne:

- 2.1. Zwiększenie dostępności do różnych form opieki, usług medycznych i wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych.
- 2.2. Aktywizacja i integracja społeczna seniorów oraz zawodowa osób niepełnosprawnych.
- 2.3. Poprawa dostępu do usług medycznych osób starszych i niepełnosprawnych.
- 2.4. Wsparcie rodzin w zapewnieniu opieki nad osobami starszymi w celu pozostawienia ich w dotychczasowym środowisku.
- 2.5. Wspieranie działań w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia.

CEL STRATEGICZNY 3. PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE

Cele operacyjne:

- 3.1. Wsparcie osób uzależnionych i ich rodzin.
- 3.2. Efektywna profilaktyka w celu przeciwdziałania uzależnieniom.
- 3.3. Promocja zdrowego stylu życia i form spędzania czasu wolnego.
- 3.4. Wsparcie rodzin, w których występuje problem przemocy w rodzinie.

CEL STRATEGICZNY 4. PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU I BEZROBOCIU

Cele operacyjne:

- 4.1. Wsparcie dla osób i rodzin ubogich oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego.
- 4.2. Wsparcie dla osób bezrobotnych.
- 4.3. Zwiększenie dostosowania umiejętności mieszkańców do potrzeb rynku pracy.
- 4.4. Wzrost kompetencji i kwalifikacji zawodowych mieszkańców.

4.3. Cele operacyjne oraz kierunki działań

Tabela 44. Cele operacyjne i działania

CEL STRATEGICZNY I - WSPARCIE RODZIN ORAZ WSPOMAGANIE ROZWOJU DZIECI I MŁODZIEŻY

Cel operacyjny	Kierunki - Działania	Podmioty realizujące	Źródła finansowania	Wskaźniki realizacji zadań
Pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo	<p>Edukacja rodzin skupiająca się na przekazywaniu właściwego modelu dotyczącego wypełniania ról rodzicielskich.</p> <p>Praca socjalna w rodzinach wychowujących dzieci.</p> <p>Udzielanie pomocy finansowej i wsparcia rodzinom będącym w ciężkiej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.</p>	GOPS, GKRPA, Placówki oświatowe, NGO.	Fundusze krajowe, dotacje z budżetu Państwa środki pomocowe UE, środki własne gminy, sponsorzy indywidualni	<p>Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.</p> <p>Liczba rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze, którym skutecznie udzielono pomocy.</p> <p>Liczba udzielonych świadczeń.</p> <p>Liczba wydanych ogólnopolskich Kart Dużej Rodziny.</p>

	<p>Wsparcie asystenta rodziny.</p> <p>Organizowanie programów integracyjnych oraz szkoleniowych skierowanych do rodzin dysfunkcyjnych.</p> <p>Realizacja programu wsparcia rodzin wielodzietnych w formie Ogólnopolskich Kart Dużej Rodziny.</p> <p>Podejmowanie inicjatyw na rzecz wspierania rodzin z dziećmi.</p>			<p>Liczba rodzin objętych wsparciem finansowym/rzeczowym</p> <p>Liczba asystentów rodziny.</p>
<p>Pomoc rodzinom będącym w ciężkiej sytuacji materialnej z powodu wielodzietności i samotnego rodzicielstwa</p>	<p>Organizowanie programów integracyjnych oraz szkoleniowych skierowanych do rodzin niepełnych i wielodzietnych.</p> <p>Zapewnienie osobom samotnie wychowującym dzieci szerszego dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego.</p> <p>Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych i niepełnych.</p>	<p>GOPS</p> <p>NGO</p> <p>UG</p>	<p>Fundusze krajowe, dotacje z budżetu Państwa</p> <p>środki pomocowe UE, środki własne gminy, sponsorzy indywidualni</p>	<p>Liczba programów, szkoleń, porad.</p> <p>Liczba uczestników.</p> <p>Liczba zorganizowanych wydarzeń, spotkań.</p> <p>Liczba udzielonych świadczeń.</p>

<p>Zwiększenie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży</p>	<p>Podnoszenie jakości i warunków kształcenia w placówkach oświatowych. Zapewnienie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży (poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych).</p> <p>Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.</p> <p>Zapewnienie pomocy specjalistycznej, wsparcia psychologicznego dzieciom i młodzieży.</p> <p>Zlecenie realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym.</p>	<p>Placówki oświatowe GOK NGO</p>	<p>Fundusze krajowe, dotacje z budżetu Państwa, środki pomocowe UE, organizacje pozarządowe, środki własne gminy, sponsorzy indywidualni</p>	<p>Liczba zorganizowanych zajęć warsztatów, zajęć.</p> <p>Liczba organizacji pozarządowych którym zostały zlecone umowy na realizację zadań publicznych.</p>
<p>Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz zdrowego stylu życia</p>	<p>Promowanie zdrowego stylu życia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.</p> <p>Podjęcie inicjatyw na rzecz ochrony zdrowia oraz promujących zdrowy styl życia.</p> <p>Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej i</p>	<p>SPZOZ GOPS UG GKRPA NGO Psycholodzy Terapeuci Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania</p>	<p>Fundusze krajowe, dotacje z budżetu Państwa, środki pomocowe UE, organizacje pozarządowe, środki własne gminy, sponsorzy indywidualni</p>	<p>Liczba zorganizowanych spotkań.</p> <p>Liczba uczestników.</p>

	zwiększenie dostępności usług specjalistycznych. Organizacja spotkań tematycznych.	Przemocy w Rodzinie		
Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży	Organizacja zajęć sportowych, warsztatów artystycznych, wycieczek. Organizacja imprez plenerowych, rekreacyjno -integracyjnych. Organizacja spotkań z ludźmi kultury i sztuki, organizacja widowisk, spektakli, wystaw. Współfinansowanie organizacji obozów, kolonii.	SZKOŁY GOK UG NGO	Fundusze krajowe, dotacje z budżetu Państwa, środki pomocowe UE, organizacje pozarządowe, środki własne gminy, sponsorzy indywidualni	Liczba zajęć sportowych/warsztatów /imprez/pogadank. Liczba uczestników wydarzeń. Liczba obiektów sportowych. Liczba klubów i stowarzyszeń sportowych. Liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze kultury i sportu.
Wsparcie rodzin zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym	Świadczenie profesjonalnej pomocy społecznej. Zapewnienie podstawowych potrzeb materialno-bytowych. Prowadzenie świetlic środowiskowych. Współpraca z Bankiem Żywności i pozyskiwanie żywności.	GOPS NGO	Fundusze krajowe, dotacje z budżetu Państwa, środki pomocowe UE, organizacje pozarządowe, środki własne gminy, sponsorzy indywidualni	Liczba rodzin/osób korzystających z pomocy społecznej. Liczba asystentów rodziny. Liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny.

Okres realizacji działań – 2023-2030

CEL STRATEGICZNY II - WSPARCIE OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Cel operacyjny	Działania	Podmioty realizujące	Źródła finansowania	Wskaźniki realizacji zadań
Zwiększenie dostępności do różnych form opieki, usług medycznych i wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych	<p>Organizacja usług opiekuńczych.</p> <p>Utworzenie specjalistycznych usług oraz rozszerzenie podstawowych usług opiekuńczych.</p> <p>Wsparcie rodzin w zapewnieniu opieki nad osobami starszymi.</p> <p>Udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego osobom starszym i niepełnosprawnym.</p> <p>Zapewnienie dostępu do rehabilitacji i pomoc w</p>	<p>GOPS</p> <p>SPZOZ</p> <p>GKRPA</p> <p>UG</p> <p>NGO</p>	<p>Budżet państwa,</p> <p>środki pomocowe UE,</p> <p>dotacje</p> <p>Środki własne gminy</p>	<p>Liczba osób objętych wsparciem w formie usług opiekuńczych.</p> <p>Liczba asystentów rodziny.</p> <p>Liczba usług medycznych.</p> <p>Liczba osób starszych i niepełnosprawnych otrzymujących wsparcie.</p> <p>Liczba zrealizowanych inwestycji w celu likwidacji barier.</p>

	zaopatrzeniu w sprzęt rehabilitacyjny. Likwidacja barier architektonicznych i społecznych.			
Aktywizacja i integracja społeczna seniorów oraz zawodowa osób niepełnosprawnych	Tworzenie i dalszy rozwój klubów seniora i świetlic środowiskowych. Podejmowanie działań polegających na organizacji aktywnych form spędzania wolnego czasu dla osób niepełnosprawnych. Opracowywanie i wdrażanie programów/ projektów na rzecz seniorów. Poszerzenie oferty kulturalnej dla seniorów: kursy , warsztaty, pogadanki, wycieczki itp.	GOPS SPZOZ GKRPA UG NGO	Budżet państwa, środki pomocowe UE, dotacje Środki własne gminy	Liczba funkcjonujących klubów. Liczba nowo utworzonych klubów. Liczba członków klubów seniora . Liczba nowo utworzonych świetlic . Liczba wydarzeń przeznaczonych dla seniorów.
Poprawa dostępu do usług medycznych osób starszych i niepełnosprawnych.	Poszerzenie oferty usług medycznych.	SPZOZ GOPS	Budżet państwa, środki pomocowe UE, dotacje Środki własne gminy	Liczba usług medycznych. Liczba korzystających z usług.

				Liczba chętnych na usługi medyczne .
Wsparcie działań w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia	Przygotowanie i realizacja programów informacyjno-edukacyjnych. Upowszechnianie wśród osób starszych zdrowego stylu życia Opracowywanie i wdrażanie programów/ projektów na rzecz seniorów.	GOPS SPZOZ GKRPA UG NGO	Budżet państwa, środki pomocowe UE, dotacje Środki własne gminy	Liczba programów. Liczba beneficjentów. Liczba spotkań, prelekcji.

Okres realizacji działań – 2023-2030

CEL STRATEGICZNY III - PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE

Cel operacyjny	Działania	Podmioty realizujące	Źródła finansowania	Wskaźniki realizacji zadań
<p>Wsparcie osób uzależnionych i ich rodzin</p>	<p>Tworzenie grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami uzależnień oraz dla współuzależnionych .</p> <p>Zapewnienie dostępu do pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych.</p> <p>Motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia (GKRPA).</p> <p>Zapewnienie wsparcia psychologicznego osobom uzależnionym oraz osobom współuzależnionym.</p> <p>Tworzenie świetlic socjoterapeutycznych.</p>	<p>GOPS SPZOZ GKRPA UG NGO</p> <p>Psycholodzy, Terapeuci, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie</p>	<p>Budżet państwa, środki pomocowe UE, dotacje i inne</p>	<p>Liczba grup wsparcia. Liczba świetlic. Liczba świadczeń. Liczba osób którym udzielono pomocy i wsparcia. Liczba osób skierowanych do GKRPA.</p>

	<p>Rozwijanie oferty punktu konsultacyjnego.</p> <p>Świadczenie pomocy finansowej i rzeczowej na rzecz dzieci z rodzin z problemami uzależnień.</p>			
<p>Efektywna profilaktyka w celu przeciwdziałania uzależnieniom</p>	<p>Promowanie profilaktycznej działalności (informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej) obejmującej tematykę rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.</p> <p>Prowadzenie i udział w kampaniach edukacyjnych, realizacja programów profilaktycznych poświęconych tematyce uzależnień.</p> <p>Szkolenia dla pracowników socjalnych, członków GKRPA realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania problemom uzależnień.</p>	<p>GOPS SPZOZ GKRPA UG NGO</p> <p>Psycholodzy, Terapeuci, Zespół Interdyscyplinarny i ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie</p>	<p>Budżet państwa, środki pomocowe UE, dotacje i inne</p>	<p>Liczba akcji/kampanii /programów/szkoleń. Liczba osób biorących udział w prelekcjach. Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w programach profilaktycznych. Liczba zrealizowanych szkoleń .</p>

<p>Promocja zdrowego stylu życia i form spędzania wolnego czasu</p>	<p>Organizacja pogadanek/ warsztatów. Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach, świetlicach.</p>	<p>GOPS SPZOZ GKRPA UG NGO Psycholodzy</p>	<p>Budżet państwa, środki pomocowe UE, dotacje i inne</p>	<p>Liczba realizowanych działań i programów . Liczba beneficjentów programów/warsztatów.</p>
<p>Wsparcie rodzin w których występuje problem przemocy w rodzinie</p>	<p>Zagwarantowanie ochrony i pomocy osobom doświadczającym przemocy. Zwiększenie skuteczności i dostępności wszelkiej pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie. Wsparcie dla dzieci z rodzin, w których występuje problem przemocy w rodzinie. Tworzenie grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami przemocy w rodzinie. Zwiększenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy.</p>	<p>GOPS Policja UG Terapeuci, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie</p>	<p>Budżet państwa, środki pomocowe UE, dotacje i inne</p>	<p>Liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie . Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu występowania przemocy w rodzinie. Liczba założonych Niebieskich kart. Liczba osób korzystających ze wsparcia psychologa, psychoterapeuty uzależnień.</p>

Okres realizacji działań – 2023-2030

CEL STRATEGICZNY IV. PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU I BEZROBOCIU

Cel operacyjny	Działania	Podmioty realizujące	Źródła finansowania	Wskaźniki realizacji zadań
<p>Wsparcie osób i rodzin ubogich oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego</p>	<p>Udzielanie wsparcia (rzeczowej i finansowej) osobom będącym w ciężkiej sytuacji materialnej.</p> <p>Zaspokajanie podstawowych potrzeb dzieci pochodzących z rodzin ubogich poprzez organizowanie dożywiania w szkołach, wyposażenia w podręczniki, wypłatę stypendium itp.</p>	<p>GOPS Placówki oświatowe NGO</p>	<p>Budżet gminy, budżet państwa, środki pomocowe UE, dotacje i inne</p>	<p>Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem / świadczeniem z powodu ubóstwa lub bezrobocia.</p> <p>Liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem.</p> <p>Liczba dzieci i młodzieży którym zostały przyznane stypendia szkolne.</p>
<p>Wsparcie osób bezrobotnych</p>	<p>Działalność informacyjna dla osób bezrobotnych o możliwościach pomocowych i dostępnych form wsparcia.</p> <p>Działalność szkoleniowa.</p>	<p>PUP NGO UG</p>	<p>Budżet państwa, środki pomocowe UE, dotacje i inne</p>	<p>Liczba szkoleń, praktyk , staży.</p> <p>Liczba osób korzystających z form wsparcia .</p>

	Zatrudnianie bezrobotnych w ramach aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu. Promowanie samozatrudnienia.			
Zwiększenie dostosowania umiejętności mieszkańców do potrzeb rynku pracy	Przekwalifikowania zawodowe. Staże, kursy. Utworzenie Centrum Edukacyjnego. Prace społeczno-użyteczne i interwencyjne. Profesjonalne doradztwo zawodowe.	PUP, GOPS	Budżet państwa, środki pomocowe UE, dotacje i inne	Liczba osób korzystających z przekwalifikowań zawodowych. Liczba stażów i kursów. Liczba uczestników. Liczba osób korzystających z usług Centrum. Liczba osób uczestniczących w pracach. Liczba udzielonych porad. Liczba osób, którym udzielono porad.
Wzrost kompetencji i kwalifikacji zawodowych mieszkańców	Szkolenia. Warsztaty. Doradztwo zawodowe.	PUP NGO	Budżet państwa, środki pomocowe UE, dotacje i inne	Liczba szkoleń, warsztatów i porad. Liczba osób korzystających z form wsparcia.

Okres realizacji działań – 2023-2030

V. WDRAŻANIE STRATEGII

Proces wdrożenia Strategii oparty jest na zasadach: jawności życia publicznego, odpowiedzialności personalnej za wykonanie zadań oraz wieloletniego planowania. Strategia będzie wdrażana przez wyznaczone do tego podmioty.

Wdrażanie elementów Strategii jest procesem ciągłym i obejmuje przyjęcie wszystkich założonych celów. Kolejny etap prac to weryfikacja istniejących problemów społecznych i dostosowanie do nich odpowiednich celów i działań. Zakłada się możliwość dokonywania modyfikacji harmonogramu i oceny jego realizacji w razie konieczności przez Zespół powołany do opracowania aktualizacji Strategii. Efektywna realizacja będzie w dużej mierze zależna od terminów i wielkości środków własnych, programów krajowych i funduszy strukturalnych przyznanych przez Unię Europejską.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bliżyn zawiera działania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych i niepublicznych działających na polu polityki społecznej w gminie Bliżyn.

5.1. System zarządzania realizacją strategii

System zarządzania realizacją strategii określa organizację, zasady i sposoby wdrażania strategii i jej monitorowania. System ten jest bardzo ważnym elementem planowania strategicznego i operacyjnego, który decyduje o powodzeniu i dynamice procesu realizacji strategii.

System zarządzania realizacją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych składa się z współpracujących ze sobą podmiotów zarządzających realizacją strategii:

Wójt – odpowiedzialny za wdrażanie strategii oraz powołanie Zespołu Wdrożeniowego.

Zespół Wdrożeniowy – to kilkuosobowy zespół o charakterze operacyjnym powołany zarządzeniem;

- Zadaniem Zespołu jest koordynacja wdrażania strategii oraz stała weryfikacja osiągania zaplanowanych wskaźników w skład Zespołu wchodzi :
 - Koordynator wdrażania strategii jako przewodniczący Zespołu – reprezentujący wójta

- Przedstawiciele obszarów problemowych (edukacja, pomoc społeczna, kultura, sport, organizacje pozarządowe, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne – reprezentujący różne środowiska mieszkańców gminy)
- **Zespołem Wdrożeniowym kieruje Koordynator** – do głównych zadań Koordynatora należy:
 - gromadzi dokumentację związaną ze strategią, zbiera informacje określające postępy w realizacji strategii,
 - prowadzi monitoring realizacji strategii z wykorzystaniem systemu wskaźników,
 - opracowuje raport z realizacji strategii.

Zidentyfikowanymi partnerami, którzy powinni współpracować przy realizacji strategii są:

1. Urząd Gminy Bliżyn- UG,
2. Gminny Ośrodek Kultury w Bliżynie- GOK,
3. Placówki oświatowe gminy- SP,
4. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Bliżynie- SPZOZ,
5. Powiatowy Urząd Pracy w Skarżysku- Kamiennej- PUP,
6. Organizacje pozarządowe- NGO,
7. Media lokalne i regionalne,
8. Parafie,
9. Inni partnerzy.

Kryteriami wyboru projektów będą:

1. Aktywność społeczna w poszczególnych miejscowościach (lider i tradycje działalności), baza lokalowa i wkład własny,
2. Ilość odbiorców projektu,
3. Skala problemu w środowisku,
4. Trwałość projektu (kontynuacja),
5. Partnerstwo (wspólna realizacja projektu),
6. Oryginalność pomysłu.

5.2 Monitoring strategii

Każda jednostka współuczestnicząca przy realizacji Strategii corocznie sporządzi sprawozdanie z podjętych działań i przekaże ją do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bliżynie jako jednostki koordynującej realizację Strategii. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej corocznie przedstawi sprawozdanie z realizacji Strategii Radzie Gminy.

5.3. System oceny i aktualizacji strategii

System oceny i aktualizacji strategii zakłada możliwość wprowadzania zmian w dokumencie w razie konieczności. Zmiany będą proponowane przez Zespół ds. Wdrażania a zatwierdzane przez Radę Gminy.

System aktualizacji strategii

- W razie konieczności Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych raz w roku poddawana będzie przeglądowi. Podczas przeglądu analizie poddany będzie proces realizacji celów: analiza działania/zadania, harmonogram realizacji oraz osiągniętych wskaźników.
- W przypadku zaistnienia nowych okoliczności powodujących konieczność zmian w dokumencie, zapisy w strategii zostaną odpowiednio zaktualizowane i przedstawione Radzie Gminy do zatwierdzenia.

5.4. Źródła finansowania

Źródłami finansowania lub współfinansowania działań przewidzianych do realizacji w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023-2030 mogą być: budżet gminy, dotacje z budżetu państwa oraz środki pozyskane z funduszy zewnętrznych.

Spis tabel

Tabela 1. Powierzchnia gminy i liczba mieszkańców w podziale na sołectwa (w latach 2019-2021)	14
Tabela 2. Struktura urodzeń i zgonów	16
Tabela 3. Liczba ludności ze względu na strukturę wieku	17
Tabela 4. Zasoby mieszkaniowe ogółem w Gminie Bliżyn	20
Tabela 5. Poziom zwodociągowania Gminy Bliżyn	24
Tabela 6. Poziom skanalizowania Gminy Bliżyn	24
Tabela 7. Zestawienie ilości zebranych odpadów na terenie gminy w latach 2019 – 2021	26
Tabela 8. Struktura działalności gospodarczej w latach 2019-2021	28
Tabela 9. Główne kierunki działalności gospodarczej w latach 2019– 2021	29
Tabela 10. Ilość udzielonych porad w latach 2019-2021	31
Tabela 11. Ilości i rodzaje świadczeń wykonanych w 2019 roku przez pielęgniarki środowiskowo - rodzinne	32
Tabela 12. Ilości i rodzaje świadczeń wykonanych w 2020 roku przez pielęgniarki środowiskowo- rodzinne	32
Tabela 13. Ilości i rodzaje świadczeń wykonanych w 2021 roku przez pielęgniarki środowiskowo- rodzinne	33
Tabela 14. Struktura placówek oświatowych w Gminie Bliżyn	33
Tabela 15. Średnia liczba uczniów w latach 2019-2021	34
Tabela 16. Instytucje współpracujące z pomocą społeczną	37
Tabela 17. Przeprowadzone wywiady środowiskowe w latach 2019-2021	40
Tabela 18. Świadczenia przyznane przez GOPS w Bliżynie w latach 2019-2021	40
Tabela 19. Pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bliżynie osobom dotkniętym ubóstwem	42
Tabela 20. Bezrobotni według wieku, wykształcenia i stażu pracy z terenu gminy Bliżyn (stan na dzień 31.12.2019 i 31.12.2020r.)	43
Tabela 21. Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2019 roku	44
Tabela 22. Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2020 i 2021 r.	45
Tabela 23. Stan bezrobocia w gminie Bliżyn w/g wieku, wykształcenia, stażu pracy – stan na 31.12.2021 r.	46
Tabela 24. Liczba osób bezrobotnych w gminie Bliżyn w latach 2019-2021	47
Tabela 25. Liczba rodzin korzystających pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bliżynie z powodu bezrobocia	47
Tabela 26. Pomoc udzielana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bliżynie z uwagi na niepełnosprawność	49
Tabela 27. Pomoc udzielana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bliżynie dla rodzin dotkniętych długotrwałą chorobą	49
Tabela 28. Odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	50
Tabela 29. Osoby korzystające z pomocy GOPS w Bliżynie z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z Zakładu Karnego.	50
Tabela 30. Koszty wynikające z realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	51
Tabela 31. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach wychowawczych	52
Tabela 32. Osoby uzależnione od alkoholu objęte pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	54
Tabela 33. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy finansowej, u których występowało zjawisko przemocy domowej.	55
Tabela 34. Zestawienie kosztów dożywiania oraz źródło finansowania zakupionych posiłków dla dzieci i młodzieży.	56
Tabela 35. Zestawienie kosztów programu „Posiłek w szkole i w domu”	57
Tabela 36. Zakres świadczonej pomocy w formie świadczeń rodzinnych	58
Tabela 37. Formy pomocy materialnej dla uczniów	59
Tabela 38. Wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego w latach 2019-2021	60
Tabela 39. Obszar - bezrobocie i ubóstwo	63
Tabela 40. Obszar- niepełnosprawność	63
Tabela 41. Obszar - problemy opiekuńczo-wychowawcze	64
Tabela 42. Obszar-uzależnienia	65
Tabela 43. Obszar- równanie szans edukacyjnych	66
Tabela 44. Cele operacyjne i działania	70

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba ludności w latach 2019-2021	15
Wykres 2. Procentowy udział poszczególnych sołectw w całości powierzchni gminy Bliżyn	15
Wykres 3. Liczba ludności ze względu na aktywność zawodową	17
Wykres 4. Procentowy podział ludności ze względu na aktywność zawodową w roku 2019	18
Wykres 5. Procentowy podział ludności ze względu na aktywność zawodową w roku 2020	18
Wykres 6. Procentowy podział ludności ze względu na aktywność zawodową w roku 2021	19
Wykres 7. Ruch naturalny w latach 2019-2021	19
Wykres 8. Ilość zebranych odpadów w poszczególnych latach	26
Wykres 9. Struktura działalności gospodarczej w latach 2019-2021	29
Wykres 10. Ilość udzielonych porad w latach 2019-2021	32
Wykres 11. Przyznane zasiłki stałe	41
Wykres 12. Przyznane zasiłki okresowe	41
Wykres 13. Bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia w 2019 r.	44
Wykres 14. Bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia w 2021 r.	46

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie województwa świętokrzyskiego na tle kraju	12
Rysunek 2. Lokalizacja gminy Bliżyn w Powiecie Skarżyskim	13
Rysunek 3. Podział administracyjny gminy Bliżyn	13

WÓJT
Mariusz Walachnia

